

**Evaluatie en advies voor het College van Burgemeester en Wethouders en
de Adviesraad Sociaal Domein van de gemeente Wassenaar**

Door: Petra van der Horst, adviseur Koepel Adviesraden Sociaal Domein

24 juni 2024

Inhoudsopgave

1. Aanleiding, context en opdracht	p. 3
2. Totstandkoming advies	p. 3
3. Leeswijzer en algemene opmerkingen	p. 3

Bevindingen en aanbevelingen

4. Concretiseren en actualiseren rol, positie, taak, functies en werkwijze Adviesraad Sociaal Domein	p. 5
5. Concretiseren en actualiseren van het domein van de Adviesraad Sociaal Domein	p. 13
6. Concretiseren en actualiseren de omvang en samenstelling van de adviesraad en de rol en taak en vergoeding van leden	p. 14
7. Formuleren rol en taak en ontwikkelen themagerichte focusgroepen	p. 16
8. Vergroten interactie met inwoners in het algemeen en met cliënten in het bijzonder	p. 17
9. Concretiseren verhouding tot en samenwerking met de Cliëntenraad Werk en Inkomen, de focusgroep in het kader van het VN-verdrag en lokale maatschappelijke organisaties	p. 19
10. Concretiseren en vormen rol en taak adviesraad in regionale processen en verbanden	p. 24
11. Essentie advies	p. 26

Bijlage 1: Wettelijk kader Adviesraad Sociaal Domein	p. 28
Bijlage 2: Rol, taken en beschikbaarheid verbindingsmedewerker	p. 29
Bijlage 3: Overlegstructuur Adviesraad Sociaal Domein	p. 30
Bijlage 4: Kerndomein Adviesraad Sociaal Domein	p. 31
Bijlage 5: Profiel lid Adviesraad Sociaal Domein	p. 33
Bijlage 6: Uitgangspunten lidmaatschap Adviesraad Sociaal Domein	p. 34
Bijlage 7: Rol, functies en indeling van focusgroepen	p. 35
Bijlage 8: Rol en taken beleidsmedewerkers richting de adviesraad en focusgroepen	p. 38

1. Aanleiding, context en opdracht

Sinds enige jaren is er in de gemeente Wassenaar een Adviesraad Sociaal Domein (*verder te noemen: adviesraad*) actief. Dit adviesorgaan adviseert het College van B&W op basis van de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wmo 2015. In bijlage 1 staat het wettelijk kader waarop het instellen van de adviesraad is gebaseerd omschreven. Het doel, de taken en bevoegdheden van de adviesraad zijn vastgelegd in de Verordening Adviesraad Sociaal Domein 2015. Het doel van de inspraak en cliëntenparticipatie is om vanuit verschillende invalshoeken tot breed gedragen voorstellen en adviezen te komen ter bevordering van een integraal en evenwichtig gemeentelijk beleid in het sociaal domein (artikel 2 verordening).

In de verordening staan verschillende zaken beschreven zoals de taken, samenstelling, benoeming en ontslag van leden, de vergadersystematiek, de samenwerking met de gemeente, hoe besluitvorming plaatsvindt en over welke faciliteiten de adviesraad beschikt. De gemeenteraad, het College van B&W en de adviesraad hebben enige jaren geleden de afspraak gemaakt dat er een evaluatie zou plaatsvinden. Zowel de adviesraad als de wethouders en betrokken beleidsmedewerkers hebben de behoefte om te reflecteren op rol, taak, werkwijze van de adviesraad, de samenwerking tussen gemeente en adviesraad en om na te denken welke wensen en behoeften er zijn voor wat betreft optimalisering en/of doorontwikkeling.

De gemeente heeft besloten om een extern adviseur de opdracht uit te laten voeren. De gemeente heeft hiervoor de Koepel Adviesraden Sociaal Domein opdracht gegeven. Petra van der Horst heeft de evaluatie namens de Koepel Adviesraden Sociaal Domein uitgevoerd.

2. Totstandkoming evaluatie en advies

Er is in het kader van de evaluatie een zestal gesprekken gevoerd:

- een groepsgesprek met de betrokken wethouders, strategisch adviseurs, de contactambtenaar en beleidsmedewerkers;
- een groepsgesprek met leden van de Adviesraad Sociaal Domein;
- een groepsgesprek met leden van de Cliëntenraad Werk en Inkomen;
- een gesprek met enkele gemeenteraadsleden;
- een gesprek met de voorzitter van SGW.

Voorafgaand aan deze gesprekken hebben alle betrokkenen de interviewvragen ontvangen, zodat men zich heeft kunnen voorbereiden. Van elk gesprek is een verslag gemaakt wat alleen met de geïnterviewden is gedeeld. Er is de gelegenheid geboden om feedback op het verslag te geven. De verslagen, samen met de kennis en ervaring die bij de Koepel Adviesraden Sociaal Domein aanwezig is m.b.t. het functioneren en doorontwikkelen van gemeentelijke advies- en cliëntenraden, vormen de basis van deze evaluatie en het advies.

3. Leeswijzer en algemene opmerkingen

Door de gesprekken is helder geworden wat er goed gaat, welke wensen en onduidelijkheden er zijn en waar doorontwikkeling gewenst is. Tijdens het evaluatietraject zijn verschillende vraagstukken naar voren gekomen die nadere aandacht verdienen.

De vraagstukken die naar voren zijn gekomen zijn kwesties die ook bij andere gemeentes en advies-en cliëntenraden in het sociaal domein spelen. Het gaat in zijn algemeenheid om kwesties die te maken hebben de noodzaak om te komen tot een duidelijker positie en inbedding van de adviesraad in de gemeentelijke structuren en processen en een verdere doorontwikkeling van de adviesraad zelf. In de hoofdstukken 4 t/m 10 worden deze vraagstukken toegelicht.

Opzet

Ieder hoofdstuk begint met een korte samenvatting van de voornaamste bevindingen. Dit is het evaluatiegedeelte. Daarna volgen de aanbevelingen, dit betreft het adviesgedeelte.

In de aanbevelingen wordt de gewenste situatie beschreven. De aanbevelingen worden zo concreet mogelijk verwoord, zodat er een basis ligt voor de gemeente en de adviesraad om gericht met elkaar in gesprek te gaan en waar nodig zaken vast te leggen in een nieuwe verordening, een samenwerkingsovereenkomst en in het huishoudelijk reglement van de adviesraad. Het opstellen van een nieuwe concept-verordening behoort tot de verantwoordelijkheid van het College van B&W. De adviesraad heeft hierin een adviserende en de gemeenteraad een besluitvormende rol. Het opstellen van een samenwerkingsovereenkomst waarin de kaders uit de verordening vertaald worden in samenwerkingsafspraken is de verantwoordelijkheid van het College van B&W en de adviesraad samen waarbij van het College van B&W een initiërende rol mag worden verwacht. Het opstellen/aanpassen van een (nieuw) huishoudelijk reglement is de verantwoordelijkheid van de adviesraad. Het betreft een intern document waarin de spelregels binnen de adviesraad staan beschreven. Het is gebruikelijk dat het College van B&W het (herziene) concept reglement ontvangt en "toetst" of het elementen bevat die schuren met de inhoud en de geest van de verordening.

In de verschillende hoofdstukken wordt verwezen naar bijlagen. De bijlagen zijn een wezenlijk onderdeel van het advies en bevatten nadere informatie over de verschillende onderwerpen.

Implementatie advies

Het verder uitwerken, vastleggen en vormgeven van de aanbevelingen zullen van de ambtelijke organisatie en de adviesraad de nodige aandacht en denk- en uitwerktijd vergen. Het is aan te bevelen om dit proces vanuit ambtelijke zijde projectmatig op te pakken met een concreet stappenplan en een tijdsplan zodat alle betrokkenen zicht hebben op het proces en het doorontwikkelingsproces ook daadwerkelijk gerealiseerd wordt. In het overleg tussen het Dagelijks Bestuur met de gemeente (zie bijlage 3) kan de voortgang besproken worden.

De adviesraad is sinds enige tijd bezig met een kwaliteitsslag en zijn met een aantal thema's die genoemd worden in het advies al bezig. De aanbevelingen die in dit advies worden gegeven kunnen meegenomen worden in hun proces.

BEVINDINGEN EN AANBEVELINGEN

4. Concretiseren en actualiseren rol, positie, taak, functies en werkwijze van de Adviesraad Sociaal Domein

De praktijk leert dat het voor een adviesraad en de gemeente noodzakelijk is dat er helderheid is over rol, positie, taak, functies en werkwijze. Als deze zaken duidelijk zijn kunnen er afspraken worden gemaakt en is er een goede basis om met elkaar te werken. In de verordening wordt het doel, de taken en de werkwijze van de adviesraad beschreven. Uit de interviews blijkt dat dit onderdeel van de verordening actualisering behoeft en dat er nadere afspraken nodig zijn over de onderlinge samenwerking en werkwijze.

Bevindingen vanuit de interviews:

Adviesraad

- De adviesraad ziet zichzelf als een deskundige van het burgerperspectief met een hart voor sociale kwesties. De adviesraad wil als een onafhankelijke partner naast de gemeente staan en kan als het nodig als een constructief kritische en eerlijke tegenover fungeren. De adviesraad wil een schakel zijn tussen de leefwereld en de gemeentelijke systeemwereld. De leden weten wat er leeft onder inwoners omdat een deel van hen op verschillende terreinen lokaal actief is of is geweest.
- De samenwerking met de gemeente wordt als goed ervaren. Er is een constructieve samenwerkingsrelatie met de wethouders. Met de wethouders heeft nog niet het gesprek plaatsgevonden welke wederzijdse verwachtingen er leven. De adviesraad heeft zo'n twee keer per jaar een bestuurlijk overleg met de verantwoordelijk wethouder. Deze ontmoetingen kunnen nog beter benut worden. De leden willen met de wethouder onderzoeken of en hoe er tijdens deze ontmoetingen meer diepgang gerealiseerd kan worden.
- Het samenspel met de beleidsmedewerkers en de contactambtenaar wordt als plezierig ervaren. De leden voelen zich gerespecteerd en ervaren dat zowel de wethouders als de medewerkers op een serieuze wijze met hen willen samenwerken.
- De adviesraad richt zich op het gevraagd en ongevraagd adviseren over beleidsaangelegenheden. De adviesraad wordt in toenemende mate betrokken aan de voorkant bij de ontwikkeling en herziening van het beleid. Dit ervaart de adviesraad als plezierig en waardevol. De adviesraad richt zich niet op het signaleren hoe de uitvoering verloopt. Deze functie staat impliciet in de verordening opgenomen (artikel 3 lid 1). De adviesraad wil graag ervaringen en behoeften ophalen als de zgn. focusgroepen (zie hoofdstuk 7) goed in positie zijn gebracht.
- De adviesraad heeft goede ervaring opgedaan met het intensief betrokken worden bij grote vraagstukken. Als voorbeeld wordt het gaan werken met een sociaal team genoemd. Degene die dit proces heeft geleid had duidelijke afspraken met de adviesraad gemaakt hoe leden in de verschillende stadia van het traject geraadpleegd zouden worden. De adviesraad kijkt met waardering terug op dit traject omdat de leden echt in de gelegenheid zijn gesteld om mee te denken en feed back te geven gedurende het proces. Een dergelijke manier van samenwerken vindt de adviesraad waardevol als het gaat om grote vraagstukken die cliënten raken.

- Momenteel zijn er in de ogen van de adviesraad nauwelijks afspraken met de gemeente over hoe de adviesfunctie zou moeten worden ingevuld. Heldere kaders over welke documenten ter advisering worden voorgelegd, hoe en wanneer meedenken aan de voorkant plaatsvindt, hoe er omgegaan wordt met een ongevraagd advies, het hanteren en nakomen van reactietermijnen, het werken met een planning etc. zijn er niet. Dit zorgt er voor dat de adviesraad onvoldoende ingebed is in de ambtelijke organisatie en de gemeentelijke processen. De adviesraad is intern aan de slag om de eigen werkwijze te verbeteren en heeft het initiatief genomen om tot duidelijke afspraken met de gemeente te komen.
- De adviesraad heeft twee keer per jaar een ontmoeting/uitwisseling met de leden van de Commissie Mens en Maatschappij. Dit contact heeft het karakter van onderlinge kennismaking en een toelichting op de rol, taak en werkwijze van de adviesraad. De leden van de adviesraad vinden het goed om zichtbaar te zijn voor de gemeenteraad maar de huidige frequentie kan wat de adviesraad betreft teruggebracht worden tot een keer per jaar.
- In de verordening (artikel 6) wordt aangegeven dat de adviesraad voor het uitbrengen van een advies overleg kan hebben met de wethouders en/of de gemeenteraad. Van deze mogelijkheid maakt de adviesraad als het de gemeenteraad betreft geen gebruik. De adviesraad heeft hier ook geen behoefte aan omdat men niet in het politieke domein een rol kan en wil spelen. De adviesraad richt zich op advisering van het College van B&W. De adviesraad heeft voor het uitbrengen van het advies overleg met de betreffende beleidsmedewerker en niet met de wethouders en/of de gemeenteraad. De gemeenteraad ontvangt wel de adviezen die worden gegeven aan het College van B&W. Dit gebeurt nadat het College van B&W gereageerd heeft op het advies. Het College zet het advies en de reactie daarop door naar de gemeenteraad als het documenten betreft waarover de gemeenteraad een besluit neemt. De adviesraad vindt de huidige gang van zaken bevredigend. Als er een verhelderende toelichting op het advies nodig is, is de adviesraad bereid om deze toelichting te geven in de commissie of gemeenteraadsvergadering.

Gemeente

- Er is bij het bestuur, gemeenteraadsleden en de beleidsmedewerkers waardering voor de inzet en inbreng van de adviesraad. Men heeft respect voor de betrokkenheid en de tijd die de leden in hun werk investeren en voor de adviezen die de adviesraad uitbrengt. Er is tevredenheid over de wijze waarop er wordt samengewerkt. Gemeenteraadsleden geven aan dat het belangrijk is dat er een adviesorgaan is wat vanuit een onafhankelijk inwonersperspectief adviseert.
- De adviesraad is onvoldoende ingebed in de ambtelijke en bestuurlijke organisatie. Dit heeft te maken met een grote wisseling binnen de gemeente maar ook met het ontbreken van duidelijke afspraken. De huidige verordening biedt onvoldoende soelaas omdat deze te globaal en te gedateerd is. Dat de huidige verordening onvoldoende richting en ondersteuning geeft wordt ook door gemeenteraadsleden erkent. Bij de gemeente is behoefte aan een verdere doorontwikkeling van de adviesraad omdat op een aantal punten er onvoldoende afspraken binnen de gemeente en tussen de gemeente en de adviesraad liggen. Het gaat dan om zaken als het type stukken wat wordt voorgelegd aan de adviesraad, reactietermijnen, vroegtijdige betrokkenheid van de adviesraad, omgang met vertrouwelijke stukken,

de openbaarheid van de vergaderingen. Daarnaast vindt de gemeente het wenselijk dat de rol en taak van de contactambtenaar duidelijker omschreven wordt omdat deze aspecten tot op heden nog niet geformuleerd zijn.

- Voor de gemeente is de adviesraad een gevraagd en ongevraagd adviseur vanuit inwonersperspectief. De gemeente (zowel wethouders, beleidsmedewerkers als gemeenteraadsleden) vindt het belangrijk dat de ervaringen, wensen en belangen van, en de effecten voor inwoners, door de adviesraad de gemeente binnen worden gebracht. Er is wat de gemeente betreft een adviesfunctie weggelegd op het terrein van beleid (meedenken en input leveren) en uitvoering (ervaringen ophalen, duiden van de ervaringen en delen met de gemeente).
- Het is voor de gemeente (wethouders, beleidsmedewerkers en gemeenteraadsleden) onduidelijk of en hoe de adviesraad contact onderhoudt met de samenleving. De gemeente vindt het belangrijk dat er met cliënten wordt gesproken zodat helder is wat bij hen leeft en waar ze tegen aan lopen zodat de adviesraad dat bij de gemeente binnen kan brengen.
- Het meedenken aan de voorkant wordt door alle betrokkenen vanuit de gemeente (wethouders, gemeenteraadsleden en beleidsadviseurs) belangrijk gevonden. Allen benadrukken dat als de adviesraad in de gelegenheid is deze functie adequaat te vervullen de invloed van de adviesraad het meeste effect sorteert. Wel wordt aangegeven dat er dan wel duidelijke spelregels nodig zijn.
- De gemeenteraadsleden geven aan dat de gemeenteraad een eigen verantwoordelijkheid heeft om zich op de hoogte te stellen wat er leeft binnen het sociaal domein. De adviesraad heeft twee keer per jaar contact met de gemeenteraad. Het gaat om een ontmoeting waarbij aandacht is voor wie er deel uit maken van de adviesraad en waarin gedeeld wordt waar de adviesraad mee bezig is. De gemeenteraadsleden geven aan dat het fijn zou zijn dat leden, als daar inhoudelijk reden toe is, uitgenodigd worden voor themabijeenkomsten van de gemeenteraad. De gemeenteraad hoort dan wat er leeft en de adviesraad kan tijdens deze bijeenkomsten een inbreng leveren.
- De gemeenteraad hecht er waarde aan dat zij tijdig op de hoogte worden gesteld welke beleidsdocumenten in een bepaalde periode aan hen ter besluitvorming worden voorgelegd en zij vooraf op de hoogte worden gesteld over welke documenten de adviesraad advies over zal geven. Dit gebeurt momenteel niet. Ook vinden zij het wenselijk dat zij zelf richting het College van B&W aan kunnen geven t.a.v. welke beleidsdocumenten zij als gemeenteraad het belangrijk vinden dat het College de adviesraad om advies vraagt. Tevens is er vanuit de gemeenteraad behoefte om soms een mondelinge toelichting te krijgen op de inhoud van een advies. Ook geeft men aan dat het wenselijk is dat ongevraagde adviezen ter kennisname naar de commissieleden/gemeenteraad wordt gestuurd.
- T.a.v. grote maatschappelijke kwesties vinden gemeenteraadsleden het belangrijk dat de stem van de inwoners gehoord wordt. Het College van B&W zou de adviesraad kunnen raadplegen hoe dit vorm en inhoud kan geven.

Aanbevelingen

Op grond van de bovenstaande bevindingen wordt hieronder het voorstel gedaan om in onderling overleg de rol, positie, functies en de werkwijze rond de functies te concretiseren en actualiseren. Hieronder worden suggesties gedaan hoe het e.e.a. er uit zou *kunnen* zien. De aspecten die over worden genomen kunnen vastgelegd worden in een verordening en nader uitgewerkt worden in een samenwerkingsovereenkomst.

Rol en positie

De adviesraad is primair de *gesprekspartner en adviseur vanuit inwonersperspectief* voor het College van B&W en beleidsmedewerkers op het terrein van beleidsontwikkeling en -uitvoering. De adviesraad *brengt de beleavings- en leefwereld van inwoners* in het algemeen en cliënten die te maken hebben met het sociaal domein in het bijzonder, de gemeente binnen.

De adviesraad is niet de primaire verantwoordelijke voor het onderhouden van het contact met inwoners die gebruik maken van zorg en ondersteuning. De gemeente heeft op dit terrein een eigen verantwoordelijkheid.

De adviesraad is niet de vertegenwoordiger van de inwoners en opereert zonder last en ruggespraak. Wel zoeken de leden contact met (kwetsbare) inwoners die zelf te maken hebben met het sociaal domein en organisaties die weten wat er onder hen leeft. De leden krijgen door (groeps-)gesprekken zicht op belangen, behoeftes, drempels, knelpunten, ongewenste effecten van beleid etc. De leden benutten deze informatie en inzichten om hun adviesfunctie goed te kunnen doen.

Om hun werk te kunnen doen hebben de leden voldoende informatie van de gemeente nodig om een duidelijk beeld te kunnen krijgen van de context waar binnen zij adviseren.

Vrijwillige inzet

De adviesraad is een gemeentelijke adviescommissie waarin inwoners van de gemeente Wassenaar op vrijwillige basis aan participatie doen. Leden van de adviesraad doen dit vrijwilligerswerk naast betaald werk, zorg voor gezin en naasten en ander vrijwilligerswerk. De capaciteit, beschikbaarheid en ambities van de adviesraad kunnen dus in de tijd variëren. Het kan betekenen dat er keuzes worden gemaakt en/of dat er gedurende een bepaalde periode voor een bepaalde focus gekozen wordt. Het is belangrijk dat de adviesraad en de gemeente hierover het gesprek voeren zodat er gewerkt wordt vanuit realistische verwachtingen.

Relatie tot de gemeenteraad

Helderheid over de verhouding tot en de relatie met de gemeenteraad is nodig voor alle betrokkenen zodat er gewerkt wordt vanuit dezelfde verwachtingen en om te voorkomen dat leden van de adviesraad (onbedoeld) (ogenschijnlijk) betrokken zouden kunnen worden in de politieke dynamiek wat hun geloofwaardigheid en onafhankelijkheid kan beïnvloeden.

Vanuit de Wmo, Jeugdwet en de Participatiewet geredeneerd heeft de adviesraad een rol om vroegtijdig mee te denken met beleid en te adviseren over concept-beleidsdocumenten. Dit impliceert dat de adviesraad een rol heeft om, voordat beleidsdocumenten naar de

gemeenteraad gaan, te adviseren en dus een rol heeft vroeg in de beleidscyclus. De gemeenteraad heeft binnen de gemeentelijke structuur de verantwoordelijkheid om later in het proces over een aantal beleidsdocumenten waarover de adviesraad heeft geadviseerd een besluit te nemen.

De gemeenteraadsleden zijn democratisch gekozen. Zij hebben een eigenstandige verantwoordelijkheid om de samenleving in te gaan en via inwoners en organisaties te horen wat er leeft, welke ontwikkelingen er plaatsvinden, hoe beleid uitwerkt en wat inwoners belangrijk vinden.

De gemeenteraadsleden krijgen, tegelijk met de leden van de adviesraad, een halfjaar-overzicht waarin duidelijk is welke beleidsdocumenten binnen het sociaal domein de komende periode ter besluitvorming worden voorgelegd aan de gemeenteraad. De gemeenteraadsleden kunnen dan tijdig doorgeven t.a.v. welke beleidsdocumenten een advies van de adviesraad zeker gewenst is.

De gemeenteraadsleden ontvangen via de griffie de gevraagde en ongevraagde adviezen van de adviesraad en de reactie van de gemeente er op voor zover het om documenten en onderwerpen gaat die tot het domein van de gemeenteraad behoren. De inhoud van de adviezen kan door gemeenteraadsleden benut worden in hun eigen beoordelings- en besluitvormingsproces. Leden van de gemeenteraad kunnen via de griffie de adviesraad vragen om een mondelinge toelichting te geven op het uitgebrachte advies. De inhoud van de ongevraagde adviezen kan door gemeenteraadsleden worden benut om meer zicht te krijgen op een bepaald vraagstuk.

De adviesraad ontmoet een keer per jaar alle leden van de Commissie Mens en Maatschappij zodat de commissieleden weten wie er deel uit maken van de adviesraad en horen met welke vraagstukken de adviesraad zich bezighoudt.

Functies

Hieronder staan de functies die de adviesraad zou *kunnen* vervullen en wat er nodig is om die functies vorm en inhoud te geven. De functies 1, 2 en 6 staan in de relevante wetten en in de verordening. De functies die onder 3, 4 en 5 beschreven staan worden als gewenste functies genoemd door adviesraad en/of gemeente. Deze functies worden in toenemende mate door andere raden in het land vervuld omdat ze in een behoefte voorzien bij gemeentes en raden. Het is belangrijk dat alle hierboven genoemde functies van de adviesraad beschreven worden in de verordening en een plek krijgen in de gemeentelijke werkprocessen en in de organisatiestructuur en werkwijze van de adviesraad en gecommuniceerd worden aan alle betrokkenen. Dit geeft duidelijkheid aan alle (nieuwe) leden, (nieuwe/tijdelijke) beleidsmedewerkers en de wethouders.

In overleg tussen de gemeente en de adviesraad kunnen concrete afspraken worden gemaakt over het vervullen van de functies 3 tot en met 5. De afspraak kan worden gemaakt dat t.a.v. een bepaald thema alle functies worden vervuld of dat er in een bepaald jaar vanwege de capaciteit bij de adviesraad gefocust wordt op het vervullen van de functies 1,2 en 6.

Functie 1. Meedenken aan de voorkant met nieuwe of aan te passen beleidsdocumenten

Indien de beleidsmedewerker beleid gaat opstellen of herzien, leveren leden mondeling input aan de voorkant van het proces. Het gaat om meedenken door de leden van een focusgroep (zie hoofdstuk 7) over beleidsdocumenten waar de adviesraad in een later stadium om advies wordt gevraagd (zie hierna bij functie 2: gevraagd adviseren). Hierdoor hoeven niet alle leden zich te buigen over alle concept-stukken en wordt er recht gedaan aan de bedoeling van de drie wetten waar de adviesraad op is gebaseerd ("vroegtijdig te betrekken bij de voorbereiding van beleid"). Wel kan de beleidsmedewerker daarnaast de vergadering van de adviesraad bezoeken en daar, op hoofdlijnen, aangeven welk beleidsdocument wordt gemaakt of herzien en wat daar de reden van is. Alle leden zijn dan globaal op de hoogte van wat gaat gebeuren en kunnen (tijdelijk) aansluiten bij de focusgroep als het thema hun interesse heeft.

Het is belangrijk dat de leden van de focusgroep die meedenkt aan de voorkant informatie krijgen over de bedoeling van het beleidsdocument, de reden van het opstellen of aanpassen, over de (groepen) inwoners die met het beleid te maken hebben (omvang en welke groepen), de (wettelijke) verantwoordelijkheden van de gemeente, relevante actuele ontwikkelingen m.b.t. het thema en wie er betrokken zijn bij de uitvoering van het beleid.

Functie 2. Gevraagd adviseren op concept beleidsdocumenten

Het voorstel is dat het College van B&W via de beleidsmedewerkers de adviesraad in principe om advies vraagt als het gaat om (*nieuwe/herziene*) *beleidskaders, meerjarenbeleidsplannen, verordeningen en beleidsregels*. Voor wat betreft de beleidsregels worden deze ter advisering neergelegd als er ingrijpende aanvullingen of wijzigingen zijn. Wanneer er sprake is van ingrijpende aanvullingen of wijzigingen wordt door de adviesraad en de gemeente samen geformuleerd en vastgelegd in de verordening. Als beleidsregels bijvoorbeeld moeten worden aangepast vanwege prijsverhogingen die door de landelijke overheid zijn bepaald is het niet logisch de beleidsregels ter advisering voor te leggen aan de adviesraad omdat dit niet door de gemeente beïnvloed kan worden.

De op te stellen of aan te passen beleidsdocumenten, waar de adviesraad advies over zou kunnen geven, staan opgenomen in een halfjaar-verzicht die de verbindingsmedewerker (zie bijlage 2) samen met de beleidsmedewerkers opstelt. Bepaal als gemeente in overleg met (het DB van) de adviesraad m.b.v. de planning t.a.v. welke concept-beleidsdocumenten de adviesraad om een schriftelijk advies zal worden gevraagd. *Criteria die hierbij gehanteerd kunnen worden zijn bijvoorbeeld impact van het beleid op het leven van inwoners, kennis, ervaring, netwerken en affiniteiten van de leden en de mate van beleidsvrijheid die de gemeente heeft*. Hou daarbij rekening met de prioriteiten van de leden van de adviesraad en de eventuele wensen van de gemeenteraad (zie hierboven relatie met de gemeenteraad).

In het concept-beleidsdocument wat er advisering wordt voorgelegd wordt gemarkeerd welke onderdelen direct overgenomen zijn of voortvloeien uit de wet (niet te beïnvloeden). Dit zorgt ervoor dat het voor de leden duidelijk is waar men het advies op kan richten omdat daar ook daadwerkelijk hun invloed ligt.

In de verordening worden reactietermijnen (om advies te geven en een reactie op het advies ontvangen) vastgelegd en wordt tevens aangegeven wat de procedure is als de afgesproken termijnen niet gerespecteerd kunnen worden. Een reactietermijn om een advies uit te brengen van 4 werkweken is gebruikelijk. Een reactietermijn op een uitgebracht advies van maximaal 3 werkweken is gebruikelijk.

De beleidsmedewerker licht het conceptdocument mondeling toe in de focusgroep, omdat daar het conceptadvies wordt opgesteld. De leden van de focusgroep worden geïnformeerd over de achtergronden, bedoeling en de inhoud van het document als zij niet betrokken zijn geweest aan de voorkant. Indien er in de focusgroep tijdens het opstellen van het advies nog inhoudelijke vragen zijn, geeft de verantwoordelijke beleidsmedewerker een mondelinge toelichting daarop.

Het conceptadvies wordt in de adviesraad besproken en vastgesteld. De adviesraad ontvangt binnen een vastgelegde termijn, maar zeker voordat het advies doorgezet wordt naar de gemeenteraad, een inhoudelijke reactie op het schriftelijke advies waaruit blijkt hoe het advies wordt benut. De gemeenteraad ontvangt de schriftelijke adviezen en de reacties van de gemeente ter kennisname voor zover het beleidsdocumenten betreft waarover de gemeenteraad beslissingen neemt. Op het moment dat het advies van de adviesraad door de gemeente openbaar is gemaakt (door het bij de stukken van de gemeenteraad te voegen), kan de adviesraad het advies en de reactie van het College van B&W naar buiten toe delen.

Functie 3. Ophalen behoeften en ervaringen

De adviesraad haalt behoeften en ervaringen van inwoners zodat deze benut kunnen worden bij het vervullen van de andere functies. Dit kunnen de focusgroepen, als die op sterkte zijn en als die een kring van cliënten en organisaties om zich heen hebben (zie hoofdstuk 8) doen. Als tijdens gesprekken blijkt dat zaken in de uitvoering niet goed lopen of dat er behoeftes zijn waaraan onvoldoende tegemoet wordt gekomen kunnen die in de focusgroep met de beleidsmedewerker besproken worden. Als dit onvoldoende soelaas oplevert kan op het niveau van de adviesraad het gesprek aangegaan worden met de verantwoordelijke wethouder, sorteert dit te weinig effect dan kan een ongevraagd advies worden uitgebracht (zie functie 6).

Van de adviesraad als orgaan wat gebaseerd is op vrijwillige inzet kan niet worden verwacht dat alles wat bij inwoners die zorgen en ondersteuning nodig hebben speelt bekend is bij de adviesraad. Wel kan de adviesraad door contact met de kring van cliënten en organisaties zicht krijgen op wat er speelt en wat aandacht verdient. Van de adviesraad kan niet worden verwacht dat de zaken die zij bij de gemeente onder de aandacht brengt gelden voor alle inwoners die te maken hebben met het onderwerp. Het gaat wel om aangelegenheden die het individu overstijgen.

Functie 4. Dialoog met wethouders

De leden van de adviesraad worden benoemd door het door het College van B&W omdat zij het College adviseren. Wethouders zijn bestuurders en gaan op hoofdlijnen over thema's met de adviesraad in gesprek. Twee keer per jaar bespreken de wethouders en alle leden van de adviesraad "grote thema's" in een dialoogsessie. Het doel van een dergelijke sessie

is om van elkaar te horen hoe men naar de thema's kijkt en waar zorgen, kansen en dilemma's liggen. Het gaat om thema's die voor inwoners in het algemeen en cliënten in het bijzonder belangrijk zijn. De wethouder(s) en de adviesraad bepalen samen de thema's.

Functie 5. Sparringpartner beleidsmedewerkers

Beleidsmedewerkers bespreken met focusgroepen kwesties en ontwikkelingen die spelen en vragen de leden om hun ervaringen, mening en suggesties. Ook worden leden van de focusgroepen gevraagd om deel te nemen aan gemeentelijke klankbordgroepen, projectgroepen etc. Deze functie kan ook van toepassing zijn op beleidsdocumenten waar geen gevraagde adviesfunctie op van toepassing is (zie beschrijving bij functie 2), zoals een uitvoeringsplan of een onderwerp wat niet tot het kerndomein van de adviesraad behoort, bijvoorbeeld vraagstukken rond GALA en IZA. Het kan ook van toepassing zijn om documenten die in regionaal verband worden ontwikkeld. Om de werklast te beheersen zowel aan de kant van de focusgroepen als aan ambtelijke zijde zijn jaarlijks afspraken noodzakelijk over de omvang van deze functie.

Functie 6. Ongevraagd adviseren

Een ongevraagd advies heeft tot doel om een thema/vraagstuk bij het College van B&W onder de aandacht te brengen. Het ongevraagde advies gaat over thema's die behoren tot het kerndomein van de adviesraad, die tot de beïnvloedingssferen van de gemeente behoren en die te herleiden zijn tot de behoeftes en belangen van inwoners. De adviesraad kan door zich te focussen op ongevraagd adviseren meer sturing nemen over de eigen agenda en zich duidelijker profileren. Een ongevraagd advies kan worden opgesteld door een focusgroep, enkele focusgroepen samen of door de gehele adviesraad als het een overkoepelend onderwerp betreft. Het ongevraagd advies wordt schriftelijk uitgebracht aan de verantwoordelijke wethouder en/of het College van B&W. De adviesraad kondigt vooraf aan dat het van plan is om advies uit te brengen en geeft het thema en een korte motivatie aan zodat het bestuur en de betreffende beleidsmedewerker op de hoogte zijn van het gegeven dat de adviesraad een ongevraagd advies uitbrengt.

Het geeft duidelijkheid als voor het ongevraagd schriftelijk advies dezelfde uitgangspunten (inhoudelijke reactie op het advies binnen een bepaalde termijn en ter kennisname doorzetten naar de gemeenteraad) gehanteerd worden als bij het gevraagde advies.

Rol, taak en beschikbaarheid verbindingsmedewerker

Het is noodzakelijk dat de rol en taak van verbindingsmedewerker (deze rol heet nu contactpersoon/ambtenaar) nader omschreven, vastgelegd en breed gecommuniceerd wordt in de ambtelijke en bestuurlijke organisatie en richting de adviesraad. Het is wenselijk dat het takenpakket ondergebracht wordt in een specifieke functie met concrete verantwoordelijkheden en mandaten zowel richting de beleidsadviseurs als richting de adviesraad. De praktijk laat zien dat deze functie alleen vorm en inhoud gegeven kan worden als er voldoende uren beschikbaar zijn. In bijlage 2 worden handvatten gegeven voor het vormgeven van deze functie.

Overlegstructuur

Formuleer een duidelijke overlegstructuur: wie zit met wie rond de tafel en met welk doel en leg deze vast in een samenwerkingsovereenkomst. In bijlage 3 wordt een voorzet voor een overlegstructuur gegeven. In bijlage 8 wordt aangegeven wat er van de beleidsmedewerkers op dit terrein wordt verwacht.

Evaluatie

Evaluatie zorgt er voor dat zichtbaar wordt wat goed loopt en dat duidelijk wordt waar bijsturing en verandering wenselijk zijn. Leg hierover kaders vast in de verordening. Het advies is dat de adviesraad jaarlijks in eigen kring het eigen functioneren bespreekt. Hetzelfde geldt voor de betrokken beleidsmedewerkers binnen de gemeente als het gaat om het betrekken van en het samenwerken met de adviesraad. Een keer in de twee jaar kunnen de adviesraad en de gemeente samen evalueren. Een keer per vijf jaar kan er een evaluatie plaatsvinden uitgevoerd door een derde. Deze laatste evaluatie kan onder meer input geven voor het actualiseren van de verordening.

Integraal en evenwichtig

Bespreek als gemeente en adviesraad samen wat er bedoeld wordt met de termen integraal en evenwichtig gemeentelijk beleid in het sociaal domein (zie artikel 2 van de verordening) en formuleer met elkaar wat dat betekent voor de inhoud en opzet van de adviezen. Bespreek of het toegevoegde waarde heeft om deze termen in de geactualiseerde verordening op te nemen.

5. Concretiseren en actualiseren van het domein van de Adviesraad Sociaal Domein

Het officiële domein van de adviesraad, wat vastgelegd is in de verordening, is nu de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wmo. Daarnaast bevat het VN-verdrag mensen met een handicap ook richtlijnen voor de Wmo en de Jeugdwet. In bijlage 1 wordt dit wettelijk kader omschreven. De praktijk laat zien dat de adviesraad van de gemeente Wassenaar, net als het merendeel van de adviesraden in Nederland, inmiddels op een breder terrein actief is.

Bevindingen vanuit de interviews:

Adviesraad

- Bij de adviesraad is behoefte om het formele domein te vergroten omdat de huidige praktijk laat zien dat de adviesraad ook bij andere beleidsthema's betrokken wordt.

Gemeente

- De gemeente vindt het formele domein van de adviesraad te smal en vindt het wenselijk dat de adviesraad betrokken wordt bij alle wetten in het sociaal domein waar de uitvoering de inwoners direct raakt.
- De gemeente vindt het belangrijk dat er met elkaar gesproken wordt waar de adviesraad zich op richt en wat tot het domein van de Cliëntenraad Werk en Inkomen behoort om zo helderheid te creëren en dubbel werk te voorkomen.

Aanbevelingen

- Het is belangrijk dat de gemeente en de adviesraad samen nadenken welke wetten/thema's tot het werkterrein van de adviesraad behoren en hierover afspraken maken en vastleggen. Een duidelijk domein maakt dat leden zich gericht kunnen verdiepen, een netwerk kunnen ontwikkelen/uitbreiden en informatie kunnen ophalen. Ook komt helderheid het werven van nieuwe leden ten goede. Een duidelijk domein geeft ook houvast aan (nieuwe/tijdelijke) beleidsmedewerkers omdat men weet t.a.v. welke zaken men de adviesraad moet betrekken.
- Gezien de huidige omvang van het adviesorgaan wordt aanbevolen dat de adviesraad zich wat betreft het vervullen van de in hoofdstuk 4 genoemde functies 1 t/m 3, 5 en 6 zich primair richt op de thema's die voortvloeien uit de wetten en verplichtingen op grond waarvan de gemeente zorg en ondersteuning biedt aan inwoners. In bijlage 4 zijn deze wetten en verplichtingen (= kerndomein), donker gemarkeerd. Het kerndomein wordt vastgelegd in de verordening.
- Voor wat betreft de niet gemarkeerde thema's en wetten zou de adviesraad op verzoek als sparringpartner van de gemeente kunnen fungeren of uitgenodigd kunnen worden om mee te denken tijdens bijeenkomsten waar maatschappelijke partners voor worden uitgenodigd en desgewenst bij gemeentelijke werkgroepen etc.. Deze thema's kunnen in een samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente en adviesraad worden beschreven. Deze overeenkomst kan jaarlijks in onderling overleg worden geactualiseerd.
- Het domein van de Cliëntenraad Werk en Inkomen wordt beschreven in hoofdstuk 9.

6. Concretiseren en actualiseren de omvang en samenstelling van de adviesraad en de rol en taak en vergoeding van leden

Er is behoefte om de omvang en samenstelling van de adviesraad onder de loep te nemen. Daarnaast is het nodig om de rol en taak van en de verwachtingen naar leden te verhelderen en te onderzoeken wat een passende vrijwilligersvergoeding is.

Bevindingen vanuit de interviews:

Adviesraad

- Momenteel geeft de verordening aan dat de adviesraad minimaal 7 en maximaal 9 leden heeft. De adviesraad ervaart het maximum aantal leden mede gezien de werklast, de omvang van het domein en de behoefte aan diversiteit als een beperking. De adviesraad stelt het op prijs als het maximum aantal leden los gelaten wordt en dat dit als de verantwoordelijkheid van de adviesraad zelf wordt gezien.
- De adviesraad heeft bij het werven en selecteren geen profiel. Er is nog geen document waarin aangegeven wordt wat van een lid wordt verwacht. De adviesraad stelt het op prijs dat in het advies daarvoor suggesties worden gedaan.
- De adviesraad constateert dat er nu geen jongeren en migranten deel uit maken van de adviesraad. De leden vinden dit jammer omdat hun perspectief waardevol is. Mogelijk hebben inwoners die tot deze groepen behoren drempels om deel te nemen. Het kan gaan om beschikbare tijd, het soort werk (stukken lezen, vergaderen en adviezen opstellen) etc. Bij het werven van nieuwe leden is het belangrijk om met deze drempels rekening te houden.

- Leden van de adviesraad willen graag weten wat realistische vergoedingen zijn voor hun betrokkenheid en inzet. Het werk houdt meer in dat het bezoeken van vergaderingen het is belangrijk dat dit in de vergoedingenstructuur duidelijk wordt gemaakt. De adviesraad wil werken met zgn. focusgroepen (zie hoofdstuk 7) dit vraagt de nodige extra inzet.

Gemeente

- Leden van de gemeenteraad, de wethouders en beleidsmedewerkers vinden het belangrijk dat er heldere uitgangspunten liggen wat betreft het hebben van conflicterende functies/rollen. Het is wenselijk dat gekeken wordt of er aanvullingen/aanscherpingen nodig zijn in de verordening.

Aanbevelingen

Omvang van de Adviesraad Sociaal Domein

De hoeveelheid leden van de adviesraad wordt bepaald door de omvang van het domein, de daaruit voortvloeiend aantal focusgroepen en de behoefte om vanuit diverse perspectieven naar onderwerpen te kijken. Er van uitgaande dat er met 4 focusgroepen wordt gewerkt (zie hoofdstuk 7 en bijlage 7) en dat een focusgroep bestaat uit minimaal 3 tot 4 personen is een minimum van 12 leden exclusief de voorzitter en secretaris noodzakelijk. De praktijk leert dat deel uit maken van meer dan een focusgroep in het algemeen als te belastend wordt ervaren.

Lid zijn van de Adviesraad Sociaal Domein

Leden van de Adviesraad Sociaal Domein worden voorgedragen aan het College van B&W en door hen benoemd. Het College van B&W kan als er sprake is van problematisch functioneren binnen de Adviesraad Sociaal Domein op voordracht van de Adviesraad Sociaal Domein een lid uit zijn/haar taak te ontheffen. Het een en ander volgens een nader te omschrijven procedure in het huishoudelijk reglement van de adviesraad.

Bij het werven en selecteren van nieuwe leden voor de Adviesraad Sociaal Domein wordt het profiel in bijlage 5 als hulpmiddel gehanteerd. Het profiel kan tevens gebruikt worden als hulpmiddel om de inzet, inbreng en beschikbaarheid van leden tussentijds te bespreken. Het profiel kan worden opgenomen in het huishoudelijk reglement van de adviesraad.

Diversiteit in de adviesraad

Om meer diversiteit in de adviesraad te realiseren is inzet op verschillende terreinen noodzakelijk. Het werken met focusgroepen waar de taken goed verdeeld zijn en leden niet "alles" hoeven te kunnen en te doen werkt drempelverlagend om lid te worden van de adviesraad (zie hoofdstuk 7 en bijlage 7). Inwoners die de adviesraad/focusgroep leren kennen doordat ze deel uit maken van een kring rond de focusgroep kunnen op informele wijze kennismaken met het werk van de adviesraad. Het is in feite een informele wederzijdse kennismaking wat leden van de adviesraad de gelegenheid biedt om in gesprek te gaan over deelname aan de adviesraad. De praktijk leert dat de profilering van de adviesraad ook een rol speelt of inwoners deel willen nemen. Termen als de adviesraad denkt mee met de gemeente, bespreekt zaken die voor kwetsbare inwoners belangrijk zijn, houdt zich bezig met thema's als zelfstandig blijven wonen, armoede en opvoeden zijn

laagdrempeliger dan aangeven dat het een adviesorgaan van het College van B&W is wat gevraagd en ongevraagd adviseert rond de wetten.

Uitgangspunten lidmaatschap

Het is noodzakelijk dat leden van de adviesraad onafhankelijk zijn. Om iedere schijn van vermoedelijke/ogenschijnlijke belangenvermenging te voorkomen zijn heldere kaders nodig die bij de werving, selectie, benoeming en tussentijds ontslag als uitgangspunten worden genomen. In bijlage 6 staan deze omschreven. Deze uitgangspunten kunnen opgenomen worden in de verordening. De hantering en naleving van de uitgangspunten kunnen uitgewerkt worden in het huishoudelijk reglement van de adviesraad.

Vergoeding

Het lidmaatschap van de adviesraad is inwonersparticipatie en is naar de aard en omvang van de werkzaamheden verantwoordelijk vrijwilligerswerk. Voorgesteld wordt om voor de leden van de Adviesraad Sociaal Domein op jaarbasis bijvoorbeeld een bepaald % van de maximale fiscale vrijgestelde vergoeding voor vrijwilligerswerk te hanteren en daarbij te verwijzen naar een omschrijving van de functie zodat duidelijk is wat de werkzaamheden inhouden. Het percentage wat gehanteerd wordt is afhankelijk van de functie die men bekleedt. Bijvoorbeeld een % van 50 tot 60 % voor de leden, een % van 75% voor de voorzitter, secretaris en samenroepers van de focusgroepen. De feitelijke uitbetaling kan men af laten hangen van de aanwezigheid bij de vergaderingen en overleggen. Indien de onkostenvergoeding ongewenste fiscale gevolgen heeft voor leden die een uitkering hebben, wordt in onderling overleg gezocht naar een oplossing. De vergoeding wordt elk kwartaal uitbetaald door de verbindingsmedewerker. Het maximale vrijgestelde bedrag is in 2024 maximaal € 210 per maand en maximaal € 2.100 per jaar. Het e.e.a. heeft gevolgen voor de hoogte van het huidige budget van de adviesraad.

7. Formuleren rol en taak en ontwikkelen themagerichte focusgroepen

De adviesraad is bezig haar werkwijze aan te passen en gaat werken met zgn. focusgroepen. Leden van de adviesraad bemensen deze focusgroepen. Het werken met focusgroepen (elders in Nederland worden ook termen als werkgroepen of commissies gehanteerd) heeft als bedoeling dat leden zich kunnen richten op specifieke thema's en dat er vanuit de focusgroepen gericht contact wordt onderhouden met inwoners en organisaties die kennis en ervaringen hebben met de thema's waar de focusgroepen zich mee bezighouden.

Bevindingen vanuit de interviews:

Adviesraad

- De adviesraad is bezig om het werken met focusgroepen te ontwikkelen. Er is behoefte om in het kader van deze evaluatie concrete handreikingen te ontvangen m.b.t. het werken met focusgroepen.

Gemeente

- De gemeente heeft wel gehoord dat de adviesraad met focusgroepen werkt maar heeft er in de praktijk nog niet feitelijk mee kennisgemaakt of mee samen gewerkt.

Aanbevelingen

- Het werken met focusgroepen die verantwoordelijk zijn voor bepaalde thema's is een goede manier om recht te doen aan affiniteiten, ervaringen en beschikbaarheid van (toekomstige) leden. Zie de focusgroepen als de basis van de adviesraad en stel deze is op grond van het kerndomein. De praktijk leert dat focusgroepen die de verantwoordelijkheid hebben voor een aantal samenhangende thema's in staat zijn om adviezen op te stellen die een meer inhoudelijk karakter hebben. Er kan gericht samengewerkt worden met de beleidsmedewerkers en op focusgroep-niveau kunnen er netwerken van cliënten en organisaties opgebouwd worden die aansluiten bij de thema's waar de focusgroepen verantwoordelijk voor zijn. In bijlage 7 wordt een voorstel gedaan voor een focusgroepindeling. Deze indeling is gebaseerd op het voorgestelde kerndomein van de adviesraad (zie hoofdstuk 5). Als er gekozen wordt voor thema-gerichte focusgroepen is het verstandig om met de beleidsmedewerkers af te stemmen hoe de focusgroepindeling zich verhoudt tot de indeling binnen de ambtelijke organisatie.
- Formuleer binnen de adviesraad wat rol en de functies zijn van de focusgroepen, wat dit vraagt van leden en wat dit betekent voor de samenwerking met de gemeente. In bijlage 7 wordt beschreven wat de rol en functies van de focusgroepen kunnen zijn en wat de waarde is van het werken met een zgn. samenroeper.
- Bespreek de uitkomsten met de gemeente en maak werkafspraken en leg deze vast omdat het werken met focusgroepen ook gevolgen heeft voor de wijze van samenwerken met de gemeente. In bijlage 8 wordt beschreven wat het werken met focusgroepen betekent voor de beleidsmedewerkers.

8. Vergroten interactie met inwoners in het algemeen en met cliënten in het bijzonder

De adviesraad adviseert vanuit het inwonersperspectief in het algemeen en het cliëntenperspectief in het bijzonder. Dit is terug te vinden in de geest van de relevante wetten waarop de adviesraad is gebaseerd als ook in de verordening (artikel 2, artikel 4 lid 1). Om dit te kunnen is het nodig om te weten wat er leeft aan behoeftes, ervaringen, knelpunten etc. onder inwoners en met name cliënten.

Bevindingen vanuit de interviews:

Adviesraad

- De leden van de adviesraad hebben hun connecties in de lokale samenleving en weten wat er leeft. De adviesraad is zich bewust dat het wenselijk is dat er meer dan tot nu toe gericht contact wordt gelegd met cliënten en organisaties die weten wat er onder inwoners leeft die gebruik maken van het sociaal domein.
- De adviesraad wil rond elke focusgroep met cliënten en organisaties vormen die de leden van de focusgroep kunnen voeden. De leden geven aan dat bij het vormen van de kring de ondersteuning van de gemeente wel nodig is met name als het gaat om het vinden van een gevarieerde groep cliënten.

Gemeente

- De gemeente (wethouders, beleidsmedewerkers en raadsleden) vindt het belangrijk dat de adviesraad weet wat er leeft onder inwoners, en dan met name cliënten, en dat hun perspectief een plek krijgt in de adviezen. Het is voor de gemeente nu niet duidelijk hoe omvangrijk en intensief de connecties zijn.
- Voor de legitimiteit van het advies vindt de gemeente het wenselijk dat er levende contacten zijn en dat de adviesraad de adviezen baseert op contact en raadpleging van inwoners en relevante organisaties. De gemeente is bereid om de adviesraad te ondersteunen bij het vinden van cliënten.
- De gemeente vindt het wenselijk dat de adviesraad ook contact zoekt en heeft met groepen inwoners die onvoldoende "vertegenwoordigd" zijn in de adviesraad zoals bijvoorbeeld statushouders.

Aanbevelingen

De praktijk en divers onderzoek (onder meer vanuit de Ombudsman) laten zien dat het voor leden van adviesraden sociaal domein niet eenvoudig is om cliënten deel te laten nemen. Inwoners zijn er niet altijd open over dat ze gebruik maken van voorzieningen, zeker niet als men gebruikt maakt van de Jeugdhulpverlening of van de Participatiewet, waardoor ze moeilijker vindbaar en benaderbaar zijn. Daarnaast kan het voor cliënten en hun naasten lastig zijn om deel te nemen vanwege hun belastbaarheid of vanwege de tijd die het kost. Wil de adviesraad de functies vervullen die in hoofdstuk 4 aanbevolen worden, dan is het nodig om gericht contact te hebben met cliënten om te weten waar hun behoeftes liggen, te horen wat de effecten zijn van gemeentelijk beleid en inzicht te krijgen of en waar men tegen aanloopt in de uitvoering.

- Vorm met hulp van de gemeente als focusgroep een gemêleerde kring van cliënten die in groepsverband bereid zijn om minimaal 2 keer en maximaal 3 keer per jaar hun ervaringen, behoeftes, knelpunten te delen zodat deze benut kunnen worden in het advieswerk.
- De kring rond de focusgroepen heeft tot doel de leden van de focusgroep te voeden met informatie uit de leef-en beleavingswereld zodat zij hun adviesrol kunnen vervullen.
- Denk als adviesraad samen met de verbindingsmedewerker na wat er daadwerkelijk nodig is om kringen met cliënten rond de focusgroepen te vormen. Ondersteun als gemeente actief en concreet de adviesraad en de focusgroepen bij het vinden en verbinden van de kring rond de focusgroepen en ontzorg de adviesraad en de focusgroepen bij het organiseren van de bijeenkomsten met de kringen. Draag er zorg voor dat er menskracht vanuit of van buiten de gemeente beschikbaar is om dit uit te voeren. De drie wetten waarop de adviesraad gebaseerd is geven duidelijk aan dat de gemeente de adviesraad " voorziet van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen".
- Professionals die in de uitvoering zitten kunnen door de gemeente benaderd worden met de vraag of zij de focusgroep in contact kunnen brengen met cliënten die bereid zijn hun ervaringen te delen.
- Maak helder aan de cliënten wat de bedoeling is van de kring, maak afspraken hoe er omgegaan wordt met de persoonlijke informatie die wordt gedeeld en wees duidelijk hoe de informatie wordt benut. De cliënten ontvangen geen concept-

beleidsdocumenten omdat deze vanwege het vertrouwelijke karakter alleen voor de leden van de adviesraad bestemd zijn.

- Denk als adviesraad met de verbindingsmedewerker na hoe de cliënten die deelnemen aan de kringen "beloond" kunnen worden voor hun betrokkenheid, inbreng en inzet.
- Denk als adviesraad samen met de verbindingsmedewerker na hoe er rond de focusgroepen een tweejaarlijks overleg georganiseerd kan worden met afgevaardigden van organisaties. Het doel van deze overleggen is de leden van de focusgroep te voeden met informatie uit de leef-en belevingswereld van inwoners die gebruik (gaan) maken van ondersteuning en zorg vanuit het sociaal domein.
- Ondersteun als gemeente actief en concreet de adviesraad en de focusgroepen bij het vinden en verbinden van de kring rond de focusgroepen en ontzorg de adviesraad en de focusgroepen bij het organiseren van de bijeenkomsten. Draag er zorg voor dat er menskracht vanuit of van buiten de gemeente beschikbaar is om dit uit te voeren. De drie wetten waarop de adviesraad gebaseerd is geven duidelijk aan dat de gemeente de adviesraad " voorziet van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen".
- Voor wat betreft de organisaties is het aan te bevelen met name afgevaardigden van vrijwilligersorganisaties te benaderen die direct contact hebben met kwetsbare inwoners en die weten wat er onder hen leeft. Als afgevaardigden van professionele zorg- en welzijnsaanbieders betrokken worden denk dan primair aan personen die in de cliëntenraden zitten omdat zij het cliëntenbelang in kunnen brengen.

9. Concretiseren verhouding tot en samenwerking met de Cliëntenraad Werk en Inkomen, de werkgroep in het kader van het VN-verdrag en lokale maatschappelijke organisaties

In de gemeente Wassenaar zijn diverse organisaties en organen actief in het sociaal domein. Daarnaast zijn er overleggen waar gesproken wordt over kwesties in het sociaal domein.

Cliëntenraad Werk en Inkomen

Er is naast de Adviesraad Sociaal Domein een Cliëntenraad Werk en Inkomen ingesteld door de gemeente. Deze cliëntenraad is ingesteld door de gemeente en onlangs versterkt met een aantal nieuwe leden. De leden bestaan uit inwoners die gebruik maken van de Participatiewet en het Minimabeleid. De leden geven aan dat de cliëntenraad er wat hen betreft primair is om de stem en de belangen van de cliënten te laten horen. Zij geven aan wat wel en niet werkt, wat beter en anders kan en wat meer aandacht nodig heeft. De leden denken vanuit de praktijk en spreken vanuit de ervaringen van cliënten. Zij delen twee keer per jaar met de verantwoordelijke wethouder wat zij tegenkomen bij de uitvoering van bovengenoemde beleidsterreinen.

Werkgroep VN-Verdrag

De gemeente heeft het plan om in het kader van het VN-Verdrag in 2024 een werkgroep van/met mensen met een beperking in het leven te roepen die geraadpleegd kan worden als het gaat om de zgn. Inclusieagenda. Mogelijk krijgt deze werkgroepen ook een signalerende taak m.b.t. zaken die beter kunnen in bijvoorbeeld het fysieke domein.

Stichting Gehandicapten Wassenaar

De Stichting Gehandicapten Wassenaar voor Inclusie (SGW) is in 2007 opgericht als opvolger van de stichting Wassenaar belangenbehartiging voor Minder Validen. De SGW vervult verschillende functies: spreekbuis, belangenbehartiging en advies op het terrein van fysieke toegankelijkheid, ondersteuning van inwoners met middelen, advisering op het terrein van de openbare ruimte etc. De SGW is onafhankelijk en ontvangt geen subsidie van de gemeente. De SGW is gesprekspartner van de gemeente -wethouders en (beleids-) ambtenaren)- als het gaat om de toegankelijkheid van de openbare ruimte voor inwoners met een fysieke en verstandelijke beperkingen en neemt daarnaast ook deel aan de focusgroep die de gemeente heeft opgericht in het kader van Inclusie.

Federatie van Wassenaarse Ouderenorganisaties

De Federatie van Wassenaarse Ouderenorganisaties (FWO) is opgericht door de ANBO, KBO, PCOB en de WKS. De FWO is een onafhankelijk orgaan en heeft geen formele verbindingen met de gemeente. Een belangrijk doel van deze federatie is de belangenbehartiging van de ouderen onder meer op het terrein van wonen, welzijn, zorg en vervoer. Daarnaast organiseert de federatie voorlichtings-en ontspanningsactiviteiten voor ouderen.

Sociaal Kontakt Wassenaar

Sinds enige jaren bestaat het Sociaal Kontakt Wassenaar. Dit is een platform van zorg- en welzijnsorganisaties en vrijwilligersorganisaties. Beroepskrachten en vrijwilligers spreken in dit platform met elkaar, wisselen ervaringen uit en worden geïnformeerd worden over ontwikkelingen en thema's op het terrein van zorg en welzijn.

Bevindingen vanuit de interviews:

Adviesraad

- Twee keer per jaar is er een overleg tussen de voorzitters van de adviesraad en de cliëntenraad. Het doel van dit overleg is uitwisseling van waar men mee bezig is en het delen van ervaringen. Beide raden werken zelfstandig en betrekkelijk "los" van elkaar. Afgelopen jaren is er in enkele gevallen samen opgetrokken en is er een gezamenlijk advies opgesteld. De cliëntenraad richt zich met name op de uitvoering, de adviesraad concentreert zich op het beleid. Nu de cliëntenraad weer op sterkte is zou gekeken kunnen worden of en hoe er meer samen opgetrokken kan worden.
- Het contact/de samenwerking met de SGW staat op een laag pitje. De SGW is met name bezig op het fysieke domein en de groep inwoners waar zij zich hard voor maken is smaller dan waar de adviesraad zich op richt. Zij hebben voor wat betreft de behoeften en belangen van de groepen inwoners voor wie zij actief zijn goede voelsprietten in de samenleving. Als de focusgroepen goed op orde zijn zou de SGW deel uit kunnen maken van de kring van een of meerdere focusgroepen zodat hun kennis en ervaring benut kan worden.

Gemeente

- Er is binnen de gemeente niet duidelijk uitgekristalliseerd hoe de Cliëntenraad Werk en Inkomen zich verhoudt tot de adviesraad. Binnen de gemeente is onbekend of er sprake is van onderling contact tussen beide organen. De verantwoordelijk wethouder ontmoet de leden van de cliëntenraad enkele keren per jaar.

- De leden delen dan wat zij tegenkomen in de uitvoering. De wethouder stelt dit overleg op prijs en vindt de informatie die hij ontvangt waardevol.
- Een formele adviesfunctie t.a.v. beleidsdocumenten wordt niet vervuld door de cliëntenraad. De Participatiewet wordt samen met enkele andere gemeentes gemeenschappelijk uitgevoerd. De uitvoerende gemeente, de gemeente Leidschendam-Voorburg, is ook degene die de concept-beleidsdocumenten ontwikkelt. De beleidsmedewerkers van de gemeente Leidschendam-Voorburg, raadplegen de Adviesraad Sociaal Domein van de gemeente Wassenaar en vragen hen feedback. De gemeente Wassenaar verwerkt in de uiteindelijke beleidsdocumenten eigen accenten.
- Binnen de gemeente Wassenaar zijn de SGW en de Federatie van Wassenaarse Ouderenorganisaties (FWO) actief. Deze twee organisaties hebben geen officiële adviesrol, maar fungeren als belangenbehartigers. Vanuit deze functie kunnen zij het contact met wethouders, gemeenteraadsleden en de pers zoeken. Beide organisaties zijn in feite zelforganisaties, van onderop georganiseerd, en hebben hierdoor een andere positie dan die van de gemeentelijke adviesraad die een formele rol hebben gebaseerd op wettelijke taken.
- De gemeente Wassenaar heeft het plan om in het kader van het VN-Verdrag Handicap een werkgroep van/met mensen met een beperking in het leven te roepen die geraadpleegd kan worden als het gaat om onder meer de zgn. Inclusieagenda. De SGW is actief op het terrein van het VN-Verdrag met name als het de fysieke toegankelijkheid betreft.
- Binnen de gemeente hecht men er waarde aan dat er ideeën ontwikkeld worden hoe het speelveld "verdeeld" zou moeten worden tussen de verschillende organen en organisaties. Het gaat dan om rol, taken, functies en posities, verhoudingen tot elkaar en t.a.v. de gemeente. Dit is wenselijk omdat de rol, taak en positie van de adviesraad niet los kunnen worden gezien van eerdergenoemde organen/organisaties.

Cliëntenraad Werk en Inkomen

- De cliëntenraad heeft het gevoel dat men momenteel teveel als een eiland functioneert. De cliëntenraad heeft enige tijd geleden contact gezocht met de adviesraad. Het contact had het karakter van een kennismaking. In dat overleg is ook gesproken over het betrekken van de leden van de cliëntenraad bij de gevraagde adviezen die de adviesraad krijgt op het terrein van de Participatiewet en het Minimabeleid. Dit heeft op 1 dossier plaatsgevonden. Het is wenselijk dat er betere/duidelijke afspraken komen over de samenwerking adviesraad-clientsraad op dit terrein omdat de cliëntenraad niet is ingebed in de gemeentelijke structuren.
- De wens is dat als de adviesraad om advies wordt gevraagd op het terrein van de Participatiewet en het minimabeleid, de cliëntenraad ook de concept stukken krijgt en dat de leden van de cliëntenraad aanvullingen/ opmerkingen geven op het concept advies wat de adviesraad maakt. Er kan dan waar mogelijk een gemeenschappelijk advies worden uitgebracht. De rol van de leden van de cliëntenraad in het adviesproces is het geven van input gebaseerd op eigen ervaringen en/of vanuit het perspectief van cliënten die gebruik maken van deze ondersteuning.

Stichting Gehandicapten Wassenaar

- De SGW is een platform voor mensen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking. De aandacht van de SGW is gericht op wat wel kan, en op het stimuleren dat iedereen mee kan doen ("SGW, voor inclusie").
- De SGW vervult verschillende functies onder meer:
 - Spreekbuis, belangenbehartiging en advies bijvoorbeeld op het terrein van fysieke toegankelijkheid in de breedste zin van het woord;
 - Ondersteuning van inwoners met middelen (zoals strandhulpmiddelen);
 - Advisering en ondersteuning bij het inrichten van de openbare ruimte;
 - Onderzoek en initiëren projecten zoals lobbywerk voor het realiseren van rolstoeltoegankelijke toiletten en project Inclusief spelen in Wassenaar.
- De stichting heeft geen formele positie binnen de gemeentelijke structuren. Wel zijn de lijntjes met de huidige wethouders zeer kort. Enkele keren per jaar is er een bestuurlijk overleg met de wethouder sociaal domein. Als het nodig is sluit de wethouder fysiek domein ook aan. Tussendoor wordt er als het nodig is ook rechtstreeks contact met de wethouder gezocht.
- De SGW is globaal op de hoogte wat de rol en taken van de adviesraad zijn. In 2020 heeft de SGW contact gezocht en kennis gemaakt met enkele leden. Dit heeft niet tot verder contact en een samenwerking geleid. Bij de wethouder is in daarop volgende jaren aangegeven dat de SGW graag relevante stukken ook wil ontvangen en geraadpleegd wil worden. Dit is niet van de grond gekomen. Bij de SGW bestaat de wens om waar mogelijk meer samen op te trekken en ook door de adviesraad geraadpleegd te worden op de terreinen die voor de SGW relevant zijn. De SGW zou mee kunnen denken, mee kunnen lezen, input kunnen geven. Een onderwerp als hulpmiddelenverstrekking en passende woningen is bijvoorbeeld een belangrijk onderwerp voor inwoners met een handicap.

Aanbevelingen

Het is wenselijk dat er helderheid komt hoe bovenstaande organisaties, organen en overlegstructuren zich verhouden t.o.v. de gemeente en de adviesraad en of en welke samenwerking er met de adviesraad gewenst is. Hieronder worden suggesties gedaan hoe het "speelveld" er uit zou kunnen zien.

- De Adviesraad Sociaal Domein is het enige officiële gemeentelijke adviesorgaan binnen het sociaal domein. Het adviseert het College van B&W en de beleidsadviseurs en vervult verschillende functies genoemd in hoofdstuk 4 en vastgelegd in de verordening.
- De Cliëntenraad Werk en Inkomen is door de gemeente Wassenaar ingesteld om rechtstreeks van inwoners die cliënt zijn (geweest) te horen wat de ervaringen, behoeftes en belangen zijn van de inwoners die gebruik maken van de Participatiewet en het Minimabeleid. De leden van de Cliëntenraad Werk en Inkomen gaat hierover minimaal twee keer per jaar in gesprek met de verantwoordelijke wethouder. Leg deze rol, taak en het domein vast in een verordening.
- De Cliëntenraad Werk en Inkomen wordt door de adviesraad geraadpleegd als de adviesraad formeel om advies wordt gevraagd m.b.t. concept-beleidsdocumenten die betrekking hebben op de Participatiewet en het Minimabeleid. Leg dit vast in de

verordening van de adviesraad en in de verordening van de Cliëntenraad. Via de beleidsmedewerker van de gemeente ontvangt de Cliëntenraad Werk en Inkomen het betreffende concept-beleidsdocument. De focusgroep van de adviesraad die op dit terrein actief is zoekt contact met de Cliëntenraad Werk en Inkomen en maakt afspraken hoe men tot een gemeenschappelijk advies kan komen. De ervaringen van de leden van de Cliëntenraad Werk en Inkomen kunnen zo optimaal mogelijk worden benut. Daarnaast kunnen enkele leden van de Cliëntenraad Werk en Inkomen op persoonlijke titel (als client/inwoners) deel uit maken van de kring van een of meerdere van de focusgroepen.

- De gemeente is aan de slag om een werkgroep met inwoners die een beperking hebben in te stellen. Deze werkgroep gaat een rol spelen in het opstellen en uitvoeren van de Inclusie-agenda die wordt opgesteld in het kader van het VN-Verdrag. Deze werkgroep opereert los van de Adviesraad Sociaal Domein. Een aantal leden van deze werkgroep zou gezien het feit dat ze een beperking hebben ook gebruik kunnen maken van de voorzieningen die onder het sociaal domein vallen. Ze zijn een goede informant voor de leden van de (bepaalde) focusgroepen om te delen wat hun ervaringen, behoeftes en wensen zijn m.b.t. de uitvoering en zouden ook kunnen delen wat de ervaringen zijn met het leveren van maatwerk (zie bijlage 1- het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Wenselijk is dat de adviesraad via de beleidsadviseur die samenwerkt met deze werkgroep kennis maakt met de leden daarvan en met hen onderzoekt of men bereid is deel te nemen aan een of meerdere kringen rond de focusgroepen. Ze nemen dan deel op persoonlijke titel, als inwoner van de gemeente Wassenaar die gebruikt maakt van zorg en ondersteuning.
- De SGW is een zelfstandige organisatie die verschillende functies op het terrein van Inclusie vervult. Het betreft een onafhankelijke organisatie die haar eigen agenda en beïnvloedingsstrategieën bepaalt. De SGW is geen adviesorgaan van/voor de gemeente Wassenaar. Voor wat betreft de belangenbehartiging op het fysieke domein kan men in de werkgroep die opgericht wordt door de gemeente zaken op de agenda zetten. Daarnaast kan men als zelfstandige belangenbehartiger opkomen voor de belangen van de doelgroepen waarvoor men is opgericht en rechtstreeks zaken aan kaarten bij de gemeente (wethouder, gemeenteraad) en input leveren als men gevraagd wordt door beleidsmedewerkers om mee te denken met beleid op het fysieke domein en rond het VN-verdrag.
- De focusgroepen die zich bezig houden met onder meer wonen, vervoer en de verstrekking van hulpmiddelen zouden leden van de SGW die client zijn kunnen vragen op persoonlijke titel, als inwoner van Wassenaar, deel te nemen in hun kring.
- De FWO is een zelfstandige organisatie die verschillende functies bekleedt. Het betreft een onafhankelijke organisatie die geen wettelijke functie vervult en die haar eigen agenda en beïnvloedingsstrategieën bepaalt. De FWO is geen adviesorgaan van/voor de gemeente Wassenaar. De federatie kan als belangenbehartiger opkomen voor de belangen van de doelgroepen waarvoor men is opgericht en rechtstreeks zaken aan kaarten bij de gemeente (wethouder, gemeenteraad) en input leveren als men gevraagd wordt door beleidsmedewerkers om mee te denken met beleid wat past binnen de doelen van FWO.
- De focusgroepen die zich onder meer bezig houden met wonen, vervoer en de verstrekking van hulpmiddelen zouden leden van de FWO die client zijn kunnen

vragen op persoonlijke titel, als inwoner van Wassenaar, deel te nemen in hun kring zodat zij mee kunnen denken en de leden van de focusgroep hun ervaringen kunnen horen en benutten.

- Het Sociaal Kontakt Wassenaar is een platform van zorg- en welzijnsorganisaties en vrijwilligersorganisaties. Dit platform is door zorg- en welzijnsorganisaties en vrijwilligersorganisaties zelf geïnitieerd de gemeente heeft hier geen rol in gespeeld. Het Sociaal Kontakt heeft als doel informeren, uitwisselen en ontwikkelingen bespreken en heeft geen adviserende of belangenbehartigende rol naar de gemeente toe. Degenen die deelnemen aan het platform hebben mogelijk relevante ervaringen en inzichten die de leden van de focusgroepen kunnen benutten. Als de adviesraad agenda-lid zou worden van het platform kunnen focusgroepen geïnformeerd worden over sprekers en waar mogelijk aansluiten. De leden van de focusgroepen kunnen dan de gelegenheid te baat nemen om contacten te leggen en waar mogelijk te kijken of mensen onderdeel kunnen worden van een van de kringen om de focusgroepen.

10. Omschrijven en vormgeven rol en taak adviesraad in regionale processen en verbanden

De gemeente Wassenaar werkt in het sociaal domein samen met andere gemeentes in de regio. Dit heeft gevolgen voor het vervullen van de diverse functies (zie hoofdstuk 1) van de adviesraad.

Bevindingen vanuit de interviews:

Adviesraad

- Het is onduidelijk wat de rol en taak van de adviesraad is op het niveau van de verschillende regio's. Hierover zijn met de gemeente Wassenaar nog geen afspraken gemaakt. De adviesraden komen in de H10 regio wel samen om elkaar te informeren en adviezen uit te wisselen. Het is wenselijk dat op gemeentelijk niveau nagedacht wordt wat het regionaal werken betekent voor de rol, taak en positie van de adviesraad.
- Bij de adviesraad is behoefte om samen met de gemeente te bespreken wat de rol en taak kan zijn van de adviesraad op gemeentelijk niveau als het gaat om regionale aangelegenheden en beleidsdocumenten die op regionaal niveau worden ontwikkeld en daarover duidelijke afspraken te maken.

Gemeente

- De Wet Inburgering, de Wet Schuldhulpverlening, het Minimabeleid en het beleid op het gebied van sociale werkvoorziening worden voor de inwoners van de gemeente Wassenaar elders uitgevoerd. Het is belangrijk om helderheid te hebben wat dit betekent voor de rol, taak en adviesfunctie van de adviesraad.
- Op regionaal niveau wordt op het terrein van de Jeugd aan cliënten (ervaringsdeskundigen) en naastenparticipatie (ouders/verzorgers) gedaan. Dit levert veel op. Het is onduidelijk wat de rol en taak van de adviesraad is op het niveau van de verschillende regio's. De adviesraden komen in sommige regio's wel samen om elkaar te informeren. De komende jaren zal er onder meer geïnitieerd

vanuit de landelijke koepels van cliënten en patiënten (Iederin, MIND, Patiëntenfederatie) en processen rond de IZA etc. meer aandacht komen voor regionale burger/cliënten- en patiëntenparticipatie. Het is wenselijk dat op gemeentelijk niveau nagedacht wordt wat dit betekent voor de rol, taak en positie van de adviesraad.

- De gemeente geeft aan dat het onvoldoende duidelijk is wat de rol van de eigen adviesraad is in de regionale processen. De gemeente is zich bewust dat dit meer aandacht verdient en dat het nodig is om hier duidelijke afspraken over te maken. Het wordt als een uitdaging gezien omdat er meerdere gemeentes betrokken zijn, er tijdsdruk is en er vaak te weinig ruimte is om de uiteindelijke beleidsdocumenten aan te passen omdat deze een eindresultaat zijn van veel overleg tussen gemeentes onderling en met aanbieders. De wijze waarop de processen op regionaal niveau nu zijn ingericht bieden weinig ruimte voor participatie en raadpleging van adviesraden.

Cliëntenraad Werk en Inkomen

- Enige tijd geleden was er een zgn. klankbordgroep waarin cliënten participeerden vanuit de gemeentes met wie samen opgetrokken wordt bij de uitvoering van de Participatiewet. Deze klankbordgroep komt vanwege te weinig belangstelling niet meer bij elkaar.

Aanbevelingen

- Geef als gemeente op het niveau van de adviesraad een mondelinge toelichting welke regionale samenwerkingen en processen er zijn en welke taken en verantwoordelijkheden er feitelijk zijn neergelegd bij de regionale samenwerkingsverbanden. Het gaat dan om de samenwerkingen en processen die te maken hebben met het kerndomein van de adviesraad (zie bijlage 4). Geef in dit overleg aan of en hoe er in de samenwerkingsverbanden en processen aan inwoners/cliëntenparticipatie wordt gedaan. Geef in dit overleg aan of en welke beleidsdocumenten ontwikkeld (gaan) worden op regionaal niveau waarover op gemeentelijk niveau besluitvorming plaats moet vinden. Geef in dit overleg aan welke documenten ontwikkeld (gaan) worden op regionaal niveau waarover ook op regionaal niveau besloten wordt/gaat worden. De verbindingsmedewerker initieert dit overleg en zorgt voor de voorbereidingen met de betrokken beleidsmedewerkers
- Bespreek als gemeentelijke beleidsmedewerkers met de "eigen" focusgroepen welke beleidsdocumenten die genoemd bij functie 2 - *gevraagd adviseren op concept-beleidsdocumenten* (hoofdstuk 4) ontwikkeld worden in regionaal verband en maak concrete afspraken met de leden van de focusgroep hoe en wanneer zij via de verantwoordelijke beleidsmedewerker lokaal een rol kunnen spelen in het ontwikkelingsproces (meedenken aan de voorkant) en hoe en wanneer zij lokaal een conceptadvies voor het College van B&W ontvangen om daarover te adviseren. De gemeentelijke beleidsmedewerker voert de regie over het proces van meedenken en adviseren op lokaal niveau en maakt hierover afspraken met de "eigen" focusgroep. Mogelijk moeten er t.a.v. de te hanteren termijnen aparte afspraken worden gemaakt als de concept-beleidsdocumenten op regionaal niveau zijn ontwikkeld. Leg in de verordening vast dat de adviesraad nader te bepalen functies bekleedt in regionale processen en samenwerkingsverbanden. Werk genoemde zaken nader uit

in een samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente en adviesraad en hou daarbij rekening met de belastbaarheid en beschikbaarheid van de leden.

- Er lopen diverse processen op regionaal niveau waar het niet zozeer gaat over de Wmo, Jeugdwet, Participatiewet etc. maar over overkoepelende bewegingen zoals het IZA etc. Het is wenselijk dat het DB van de adviesraad in overleg treedt met de verantwoordelijke wethouder en de verbindingsmedewerker om na te denken welke rol en taak de adviesraad lokaal en regionaal (met andere adviesraden) kan en wil spelen als het gaat om dit soort processen. Het is wenselijk om hierover afspraken te maken (met andere gemeentes en andere adviesraden) en deze te vertalen naar afspraken op het niveau van de gemeente Wassenaar en deze vast te leggen in de samenwerkingsovereenkomst.

11. Essentie advies

Sinds enige jaren is er in de gemeente Wassenaar een Adviesraad Sociaal Domein actief. Dit adviesorgaan adviseert het College van B&W op basis van de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wmo 2015. Zowel de adviesraad als de wethouders en beleidsmedewerkers hebben behoefte om te reflecteren op rol, taak, werkwijze van de adviesraad, de samenwerking tussen gemeente en adviesraad en om na te denken welke wensen en behoeften er zijn voor wat betreft optimalisering en/of doorontwikkeling. De gemeente heeft de Koepel Adviesraden Sociaal Domein gevraagd om een evaluatie uit te voeren en advies uit te brengen. De inhoud van het advies wordt benut om de verordening te actualiseren, te komen tot een samenwerkingsovereenkomst en het huishoudelijk reglement aan te passen.

Uit de evaluatie blijkt dat het noodzakelijk is om de rol, taak, positie en de overlegstructuur te actualiseren en vast te leggen (hoofdstuk 4). Daarnaast is het gewenst om de verhouding tussen adviesraad en gemeenteraad nader te definiëren en vast te leggen. De huidige verordening spreekt over het adviseren van de gemeenteraad. Dit krijgt in de praktijk nauwelijks vorm, is bij andere gemeentes niet gebruikelijk en heeft niet de voorkeur van de adviesraad.

Het is noodzakelijk dat de functie van contactambtenaar ('verbindingsmedewerker'), degene die er onder meer voor zorgt dat er een verbinding wordt gelegd tussen "de gemeente" en de adviesraad, nader omschreven wordt en duidelijker gepositioneerd wordt binnen de gemeente. Het advies geeft hiervoor een duidelijke handreiking.

Het officiële domein (Jeugdwet, Wmo en Participatiewet) waarover de adviesraad adviseert stemt niet overeen met de praktijk. Het ligt voor de hand dat alle wetten op grond waarvan de gemeente zorg en ondersteuning geeft tot het (kern)domein van de adviesraad gaat behoren. Uitbreiden, het beschrijven en vastleggen van het domein is noodzakelijk (hoofdstuk 5).

De omvang van de adviesraad heeft aanpassing gezien de grootte van het domein en de noodzaak om verschillende gezichtspunten en invalshoeken aan tafel te hebben. Door het werken met focusgroepen (leden die zich buigen over een aantal samenhangende thema's) en een andere profilering kan de adviesraad aantrekkelijker worden voor inwoners. Het werken met kringen (inwoners die eigen ervaringen hebben en die willen delen met de

adviesraad) rond de focusgroepen kan er voor zorgen dat de ervaringen en behoeftes van cliënten nadrukkelijker gehoord en benut worden. De verwachtingen t.a.v. leden van de adviesraad en het (beter) vergoeden van hun inzet behoeft nadere aandacht. Hiervoor geeft het advies kaders. Hetzelfde geldt voor de vraag wie er lid kunnen worden van de adviesraad (hoofdstuk 6).

Het werken met focusgroepen kan er voor zorgen dat leden zich kunnen focussen, dat de adviezen (nog) inhoudelijker worden en dat gericht contact kan worden gezocht met de samenleving. Het is wenselijk om rol, positie en functies van deze focusgroepen nader te omschrijven en vast te leggen. Het advies geeft hiervoor concrete aanbevelingen (hoofdstuk 7 en 8).

Binnen de gemeente Wassenaar zijn verschillende belangengroeperingen actief, zoals SGW en FWO, een cliëntenraad Werk en Inkomen, een gemeentelijke werkgroep VN-Verdrag (in ontwikkeling), en is er het zgn. Sociaal Kontakt. Deze organen, organisaties en overleggen bekleden hun eigen rol binnen het sociaal domein. Het is belangrijk voor de gemeente en de adviesraad dat er helderheid is hoe deze gremia zich verhouden tot de adviesraad en ten opzichte van de gemeente. In het advies worden hiervoor handreikingen geboden (hoofdstuk 9). De essentie van het advies is dat de gemeente de positie van de adviesraad als enig officieel adviesorgaan in het sociaal domein borgt.

De gemeente Wassenaar werkt binnen het sociaal domein op verschillende manieren en terreinen samen met andere gemeentes. Het is wenselijk dat er binnen de gemeente en bij de adviesraad helderheid komt wat dit betekent voor de adviesfunctie van de adviesraad. In hoofdstuk 10 worden hiervoor suggesties gedaan.

Bijlage 1: Wettelijke basis Adviesraad Sociaal Domein

De instelling van de adviesraad is ingesteld op een drietal wetten. De *Wmo*, de *Jeugdwet* en de *Participatiewet* verplichten gemeenten hun inwoners, zeker cliënten of hun vertegenwoordigers:

- Vroegtijdig te betrekken bij de voorbereiding van beleid;
- In de gelegenheid te stellen gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen bij de besluitvorming over verordeningen en beleidsvoorstellen;
- Deel te kunnen laten nemen aan periodiek overleg waar zij onderwerpen kunnen agenderen;
- Voorzien van de nodige informatie om aan het overleg deel te nemen;
- Te voorzien van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen.

Door de invoering van de Wmo 2015 heeft de gemeente de expliciete opdracht om de zelfredzaamheid, eigen regie en maatschappelijke participatie van mensen met een beperking te vergroten. Vanuit deze opdracht heeft de gemeente een belangrijke rol bij de implementatie van *het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap -afgekort VN-Verdrag*. In de Wmo 2015 (Artikel 2.1.2 lid h) en de Jeugdwet (Artikel 2.2. Lid 2f) expliciet verwezen naar dit Verdrag. Voor de Adviesraad Sociaal Domein zijn een aantal kernwaarden/doelen van dit VN-Verdrag relevant:

1. **Gelijkheid.** Iedereen heeft recht op gelijke mogelijkheden en kansen. Mensen met een beperking hebben recht op extra hulpmiddelen, zodat ze deze gelijke mogelijkheden en kansen krijgen. Het kan daarbij gaan om hulpmiddelen die bijvoorbeeld in het kader van de Wmo verstrekt kunnen/moeten worden.
2. **Toegankelijkheid.** Iedereen moet volledig mee kunnen doen aan het dagelijks leven. Knelpunten zijn bijvoorbeeld: ontoegankelijke stations, kantoren, theaters, winkels, horeca, betaalautomaten. Maar ook ontoegankelijke websites op het internet.
3. **Zelfstandigheid.** Iedereen moet de mogelijkheid krijgen zoveel mogelijk handelingsbekwaam en onafhankelijk te kunnen zijn. Voorbeeld: Een vrouw met psychische problemen woont zelfstandig. Voor het voeren van haar administratie heeft zij 1 keer per 2 weken ondersteuning. Hierdoor houdt zij de regie over eigen leven. De ondersteuning kan worden verstrekt in het kader van de Wmo.

Bijlage 2: Rol, taken en beschikbaarheid verbindingsmedewerker

Om te zorgen dat de adviesraad een goede inbedding krijgt in de gemeentelijke geledingen is een zgn. verbindingsmedewerker noodzakelijk die een duidelijke taakomschrijving en mandaat heeft.

- De gemeente zorgt voor een vaste verbindingsmedewerker die verantwoordelijk is voor het leggen van verbindingen tussen de gemeente (wethouder(s) en beleidsmedewerkers) en de Adviesraad Sociaal Domein.
- De verbindingsmedewerker heeft inzicht in wat er binnen de gemeente speelt in het sociaal domein en weet hoe de gemeentelijke organisatie (bestuurlijk en beleidsmatig) er uit ziet.
- Opstellen conceptverordening samen met de juridisch verantwoordelijke binnen de gemeente.
- Rol, taak en functies Adviesraad Sociaal Domein toelichten binnen de gemeente (bij (nieuwe) beleidsmedewerkers, wethouders en gemeenteraad.
- Werkprocessen beschrijven, bespreken, vastleggen, communiceren, evalueren en actualiseren.
- Werkafspraken beschrijven, bespreken met Adviesraad Sociaal Domein, vastleggen, communiceren, evalueren en actualiseren.
- Verbinden focusgroepen met (nieuwe) (beleids-)medewerkers (Adviesraad Sociaal Domein).
- Opstellen (samen met beleidsmedewerkers) (half)jaar overzicht van adviesaanvragen delen met Adviesraad Sociaal Domein, bewaken termijnen, doorzetten gevraagde/ongevraagde adviezen, bewaken kwaliteit reacties op gevraagde/ongevraagde adviezen en doorzetten naar de griffie.
- Sparren met en adviseren van (beleids-)medewerkers over wijze van samenwerking met de Adviesraad Sociaal Domein.
- Input leveren bij voorzitter en ambtelijk secretaris voor de agenda van de vergaderingen van de Adviesraad Sociaal Domein.
- Initiëren en inplannen dialoog Adviesraad Sociaal Domein en wethouder(s)
- Initiëren en inplannen tussentijds overleg verantwoordelijke wethouder(s) met Adviesraad Sociaal Domein en degene die ambtelijk beleidsmatig verantwoordelijk is voor het sociaal domein over de samenwerking adviesraad-gemeente.
- Een gemiddelde inzetbaarheid/beschikbaarheid van 3 tot 4 uur per week gewenst is om de structurerende en organiserende taken in de ambtelijke en bestuurlijke organisatie en richting de adviesraad adequaat vorm te geven.
- Het is aan te raden om de rol, taken en het mandaat van de verbindingsmedewerker op te nemen in de verordening zodat het geborgd is.

Bijlage 3: Overlegstructuur Adviesraad Sociaal Domein

Vergaderingen adviesraad

- De duur en de frequentie van de vergaderingen van de adviesraad zijn de verantwoordelijkheid van de adviesraad zelf. De uitgangspunten m.b.t. de vergaderingen worden vastgelegd in een huishoudelijk reglement van de adviesraad.
- Het DB van de adviesraad maakt een jaarplanning zodat de leden tijdig weten waar ze aan toe zijn en de focusgroepen waar mogelijk hun planning daarop af kunnen stemmen.
- De vergaderingen van de adviesraad zijn de verantwoordelijkheid van de adviesraad zelf en vinden in principe plaats zonder presentie van de wethouder(s), de verbindingsmedewerker of beleidsmedewerkers. Deze schuiven aan als daar agenda technisch gezien aanleiding toe is. Dit gebeurt in onderling overleg.
- In de vergadering van de adviesraad rapporteren de verschillende focusgroepen op hoofdlijnen. De conceptadviezen die door de focusgroepen zijn opgesteld worden in de vergaderingen besproken. In de vergadering van de adviesraad wordt besloten of het advies naar het College van B&W uitgebracht kan worden.

Vergaderingen focusgroepen

- De duur en de frequentie van de vergaderingen van de focusgroepen zijn de verantwoordelijkheid van de focusgroepen zelf. De uitgangspunten m.b.t. de vergaderingen worden vastgelegd in een huishoudelijk reglement van de adviesraad rekening houdend met de functies die door de focusgroepen worden vervuld.
- De samenroeper stelt tijdig met de leden en in overleg met de betrokken beleidsmedewerkers een jaarplanning op zodat alle betrokkenen weten waar ze aan toe zijn en hun planning daarop af kunnen stemmen.

Overleg met wethouder(s) sociaal domein

- De gehele adviesraad gaat 2 keer per jaar in gesprek (dialoog) met de wethouder(s) over grote thema's in het sociaal domein. Doel is onderlinge uitwisseling. De thema's worden in onderling overleg bepaald. De gesprekken worden opgenomen in de jaarplanning.
- Het Dagelijks Bestuur gaat 2 keer per jaar in gesprek met de verantwoordelijk wethouder, de manager van de beleidsmedewerkers en de verbindingsmedewerker om te spreken over de samenwerking adviesraad-gemeente. De gesprekken worden opgenomen in de jaarplanning. De agenda wordt vooraf samen opgesteld.

Indien aan gemeentelijk zijde en/of aan de kant van de adviesraad en/of focusgroepen ervaren wordt dat de samenwerking niet optimaal verloopt wordt door de direct betrokkenen een gesprek gepland om de ervaren zaken te delen en te bespreken.

Bijlage 4: Kerndomein Adviesraad Sociaal Domein

De volgende wetten vallen momenteel op grond van wettelijke verplichtingen onder het werkkerrein van de adviesraad:

- **de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)**
- **de Jeugdwet**
- **de Participatiewet**

Kerndomein

De aanbeveling is om de hieronder **vetgemaakte wetten en thema's** te markeren als het kerndomein van de adviesraad. Het kerndomein bevat alle wetten en regels die te maken hebben met de zorg en ondersteuning van kwetsbare inwoners. Het is het domein waar de adviesraad zich primair op richt en waar alle functies die in hoofdstuk 4 genoemd worden van toepassing kunnen zijn. Het is het domein waarop de focusgroepen (zie hoofdstuk 7) gebaseerd zijn. Het voorstel is om het kerndomein vast te leggen in de verordening.

- **Wonen** (mits er een directe verbinding is met zorg en welzijn en mits de gemeente op dat terrein een directe verantwoordelijkheid heeft zoals beschermd/beschut wonen, mantelzorgwoningen, maatschappelijke opvang)
- **Leerlingenvervoer**
- **Vervoer** (mits er een directe verbinding is met zorg en mits de gemeente op dat terrein een directe verantwoordelijkheid heeft)
- **Het lokale armoedebeleid**
- **Wet gemeentelijke Schuldhulpverlening**
- **Wet Inburgering**
- **Huiselijk geweld**
- **Basisvaardigheden** zoals schrijven, lezen, sociale vaardigheden, rekenen, digitale vaardigheden) (mits er een directe verbinding is met zorg en mits de gemeente op dat terrein een directe verantwoordelijkheid heeft)
- **Toegang, cliëntenondersteuning, klachtenafhandeling en communicatie naar en bejegening van inwoners binnen het sociaal domein.**
- **Het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap** als het gaat om het raadplegen en betrekken van inwoners met een handicap bij het ontwikkelen en implementeren van beleid (artikel 4 lid 3) wat behoort tot het kerndomein. Gelijkheid, zelfstandigheid en toegankelijkheid zijn belangrijke waarden en doelen van het VN-Verdrag. Het daagt gemeentes uit om bij de uitvoering van de Participatiewet, de Wmo en de Jeugdwet maatwerk te leveren (onder meer artikel 19 b, artikel 20 lid a, b van het VN-verdrag). De adviesraad zou zich in haar advisering hierop kunnen richten.
- De andere aspecten van het Verdrag zoals het opstellen van een Inclusieagenda en het signaleren en agenderen van (bijvoorbeeld fysieke) obstakels in de samenleving zouden bij de recent opgerichte gemeentelijke werkgroep en de SGW belegd kunnen worden.

Daarnaast kan de adviesraad ook geraadpleegd worden als het gaat om onderstaande thema's/wetgeving:

- Bewegen (meedoen) en gezondheid (mits er een directe verbinding is met zorg en mits de gemeente op dat terrein een directe verantwoordelijkheid heeft)
- Passend onderwijs

T.a.v. deze thema's /wetgeving zou de adviesraad zich kunnen beperken tot het uitoefenen van functie 4 (sparringpartner).

Niet behorend tot het domein van de adviesraad

Onderstaande thema's vallen in sommige gemeentes ook onder het sociaal domein, maar het is in de context van de gemeente Wassenaar logischer dat deze thema's tot het domein van maatschappelijke organisaties en/of belangenorganisaties en/of inwonersinitiatieven (gaan) behoren:

- Woningbouw in algemene zin
- Sociale veiligheid
- Sociale cohesie, gemeenschapszin/vorming
- Leefbaarheid (in het kader van zelfstandig en veilig wonen).
- Wijk/buurtontwikkeling

Als er geen maatschappelijke -en of belangenorganisaties en/of inwonersinitiatieven zijn die zich bezighouden met een of meerdere bovengenoemde thema's dan kan de gemeente in overleg met de adviesraad de adviesraad gebruiken als sparringpartner (functie 4).

Bijlage 5: Profiel Lid Adviesraad Sociaal Domein

1. Realiseert zich dat hij/zij adviseert vanuit een breed inwonersperspectief;
2. Heeft zelf contact met kwetsbare inwoners en hun naasten en weet wat er onder hen leeft of is zelf cliënt of naaste van een cliënt;
3. Kan luisteren, doorvragen en de essentie "pakken" in alle facetten van het raadswerk;
4. Staat open om feedback aan andere leden te geven en is bereid om feedback te ontvangen;
5. Durft dat wat hij/zij ziet, hoort en vindt in te brengen en staat open om daarover het gesprek aan te gaan;
6. Baseert zijn/haar inbreng op informatie die vanuit verschillende bronnen afkomstig is;
7. Realiseert zich wat de plek van de Adviesraad Sociaal Domein is binnen de gemeente en respecteert de kaders die daaraan vast zitten;
8. Realiseert zich dat hij/zij actief in gesprek moet gaan om te horen wat er leeft en om informatie te verzamelen die benut kan worden in het advieswerk;
9. Realiseert zich dat hij/zij zonder last en ruggespraak opereert, geen belangenbehartiger is en geen toezeggingen of beloftes kan doen aan degenen die hem/haar informeren;
10. Is bereid om zich actief (verder) te verdiepen in een aantal thema's die behoren bij zijn/haar focusgroep, gesprekken te voeren met (groepen) inwoners en vrijwilligers om meer zicht te krijgen welke ideeën, behoeften, knelpunten etc. er zijn;
11. Is geïnteresseerd in de ideeën en ervaringen van andere leden en realiseert zich dat onderlinge samenwerking noodzakelijk is om als Adviesraad Sociaal Domein te functioneren;
12. Levert een actieve en constructieve inbreng in de focusgroep(en) en de Adviesraad Sociaal Domein;
13. Is minimaal 10 uur per maand beschikbaar.

Bijlage 6: Uitgangspunten lidmaatschap Adviesraad Sociaal Domein

- Leden zijn onafhankelijk en zijn lid op persoonlijke titel. Dit betekent dat zij denken en spreken zonder last en ruggespraak, zonder (een groep) inwoners of organisatie te vertegenwoordigen.
- Leden krijgen van de gemeente schriftelijke en mondelinge informatie om hun rol uit te kunnen oefenen. Deze informatie wordt verschaft omdat ze lid zijn van de Adviesraad Sociaal Domein. De ontvangen informatie heeft in principe een vertrouwelijk karakter en mag en kan niet gedeeld worden met anderen buiten de Adviesraad Sociaal Domein.
- Leden kunnen ten tijde van hun lidmaatschap geen deel uitmaken van het bestuur van een politieke partij en geen lid van de gemeenteraad, steunfractielid of lid van een raadscommissie zijn. Leden profileren zich ten tijde van hun lidmaatschap lokaal niet met een politieke partij. Dit voorkomt dat inwoners en leden van de Adviesraad Sociaal hen identificeren met hun politieke kleur en vragen kunnen stellen ten aanzien van hun onafhankelijkheid. Als er zaken op dit terrein spelen bespreekt de voorzitter dit met het betreffende lid en worden er afspraken gemaakt. Afspraken worden vastgelegd en waar nodig gedeeld met de ander leden.
- Leden houden zich verre van (individuele/persoonlijke) belangenbehartiging. Zij zijn wel in staat om uit (een aantal) individuele verhalen/ervaringen grote lijnen en patronen te halen en die te delen in de focusgroep of adviesraad.
- Leden kunnen geen deel uit maken van het bestuur van een lokale organisatie die aan belangenbehartiging doet. Alle schijn van belangenverstrengeling moet voorkomen worden. Deze organisaties kunnen zelfstandig de belangen van hun achterban aan de orde stellen bij de lokale politiek. Wel kunnen vrijwilligers die voor deze organisaties in de uitvoering werken lid zijn van de Adviesraad Sociaal Domein. Zij vertegenwoordigen dan niet de belangenbehartigende organisatie maar nemen deel op persoonlijke titel en kunnen wel de ervaringen van inwoners met wie zij contact hebben vanuit hun vrijwilligersfunctie benutten.
- Leden kunnen geen management of beleidsfunctie bekleden bij een zorg-of welzijnsinstelling die actief is in de gemeente Wassenaar.
- Leden zijn niet werkzaam als professional of ondernemer in het sociaal domein in de gemeente Wassenaar.
- Leden die bestuurslid zijn van een maatschappelijke organisatie die actief is op het terrein van zorg en welzijn binnen de gemeente Wassenaar en die subsidie van de gemeente ontvangt kunnen ten tijde van het lidmaatschap van de adviesraad geen bestuurslid zijn. Vrijwilligers die in de uitvoering actief zijn kunnen wel deel uitmaken van de adviesraad.
- Leden die een (juridisch) conflict hebben met de gemeente of aanbieder die door de gemeente is ingekocht aangaande een kwestie die speelt op het sociaal domein nemen contact op met de voorzitter en bespreken met hem/haar wat dit betekent voor haar/zijn deelname/inzet en lidmaatschap. Afspraken die hierover worden gemaakt worden door de voorzitter vastgelegd en indien wenselijk gedeeld met de samenroeper van de focusgroep waar het lid deel vanuit maakt als het gaat om een lid van de Adviesraad Sociaal Domein.

Bijlage 7: Rol, functies en indeling van focusgroepen

Het advies is om het werken met permanente focusgroepen. De ervaring leert dat de inhoudelijke kwaliteit van adviezen verhoogd kan worden als een specifieke groep leden verantwoordelijk is voor een aantal samenhangende thema's. De focusgroepen bestaat uit leden van de adviesraad omdat in de focusgroepen ook conceptadviezen worden opgesteld en er dus vertrouwelijke concept-beleidsdocumenten worden besproken.

Het werken met focusgroepen biedt mogelijkheden de affiniteiten en ervaringen van leden beter te benutten. Leden krijgen meer kans om zich te verdiepen in thema's en daar kennis over op te doen. De praktijk laat zien dat dat bevredigend kan zijn. De ervaring elders leert dat inwoners eerder lid worden omdat ze zich kunnen focussen op thema's die hen na aan het hart liggen en ze niet genoodzaakt zijn overal over mee te moeten praten. Als er vaste focusgroepen zijn kunnen leden van andere focusgroepen ook aanschuiven als er adviezen worden opgesteld die zij belangrijk of interessant vinden.

Een (delegatie van een) focusgroep zit enkele keren per jaar rond de tafel met de beleidsmedewerkers die op hun terrein actief zijn. De verbindingsmedewerker heeft een verbindende rol om deze samenwerking tot stand te brengen. Hij/zij maakt met de voorzitter van de adviesraad en de samenroepers van de focusgroepen concrete werkafspraken over hoe de communicatie, het overleg en samenwerking met (individuele)beleidsmedewerkers plaatsvindt.

Rol en taak leden focusgroepen

In een focusgroep is het belangrijk om de taken goed te verdelen en te kijken hoe de kwaliteiten en ervaringen van de leden optimaal benut kunnen worden en overbelasting voorkomen wordt.

Er kan gekozen worden dat een of 2 vaste leden de stukken lezen en de essentie uit de stukken halen zodat er daarna gericht gesproken kan worden over de inhoud van het beleidsdocument. Er kan gekozen worden dat een of 2 vaste leden verantwoordelijk zijn voor het schrijven van het advies.

Leden van de focusgroep onderhouden contact met de organisaties en cliënten die deel uit maken van de kring rond de focusgroep (zie hoofdstuk 8). Er kan gekozen worden dat een of 2 vaste leden verantwoordelijk zijn voor het ophalen van informatie uit de samenleving. Deze laatste taak kan ook bij alle leden belegd worden. Binnen de focusgroepen vinden de inhoudelijke discussies (onderling/met beleidsmedewerkers) plaats. Alle leden nemen daaraan zoveel mogelijk deel.

Samenroeper focusgroep

Iedere focusgroep heeft een samenroeper. Dit is een actief lid van de focusgroep. Hij/zij zorgt voor de planning van de focusgroep en begeleidt de overleggen. De samenroeper draagt er zorg voor dat er duidelijke afspraken worden gemaakt met de leden van de over voortgang, en de tussentijdse communicatie etc. De samenroeper zorgt er samen met de leden voor dat er tijdig een conceptadvies bij het DB ligt.

Functies focusgroepen

Meedenken aan de voorkant

Op het niveau van de focusgroep denken leden met de beleidsmedewerker mee aan de voorkant. meedenken aan de voorkant heeft geen gevolgen voor de gevraagde adviesfunctie.

Ophalen behoeften en ervaringen

Behoeften en ervaringen van inwoners die zorg en ondersteuning nodig hebben worden op het niveau van de focusgroep in het overleg met de beleidsmedewerkers gedeeld en mondeling toegelicht. Individuele casussen kunnen niet worden ingebracht. Het terrein waar de behoeften en ervaringen over gaan wordt voor het overleg gedeeld met de beleidsmedewerker, zodat deze vooraf kan kijken of er anderen vanuit de gemeentelijke organisatie kunnen/moeten aanschuiven.

Sparringpartner

Beleidswerkers delen met welke inhoudelijke zaken ze bezig zijn en delen hun issues/dilemma's etc. Leden van de focusgroep denken mee en doen suggesties. Leden van de focusgroep kunnen hun waarnemingen en inzichten delen. Beleidsmedewerkers kunnen deze input gebruiken voor het opstellen van stukken, maar ook t.b.v. gesprekken met aanbieders of maatschappelijke organisaties.

Opstellen conceptadvies

Het concept gevraagd/ongevraagd advies wordt door de focusgroep opgesteld, in de gehele adviesraad besproken en vastgesteld voordat het naar het College van B&W wordt gestuurd.

Mogelijke focusgroepindeling

Vertaling van het kerndomein (zie hoofdstuk 5 en bijlage 4) naar focusgroepen:

1. Opgroeien en opvoeden:

Opvoed- en jeugdhulp, jongerenwerk, leerlingenvervoer en huiselijk geweld. Daarnaast toegang, cliëntenondersteuning, klachtenafhandeling en communicatie naar en bejegening van inwoners die met deze hulp en ondersteuning te maken hebben.

2. Participeren (meedoen, werk, vrijwilligerswerk, inloop, dagbesteding en basisvaardigheden):

Mantelzorg, vrijwilligerswerk, activering, cliënten/mantelzorgondersteuning, dagopvang, laagdrempelige inloop, dagbesteding, beschut/begeleid werken, basisvaardigheden, inclusie en integratie. Daarnaast toegang, cliëntenondersteuning, klachtenafhandeling en communicatie naar en bejegening van inwoners die met deze hulp en ondersteuning te maken hebben.

3. Inkomen, armoede en schulden:

Armoede/minimabeleid, schuldhulpverlening, inkomensvoorzieningen/financiële regelingen. Daarnaast toegang, cliëntenondersteuning, klachtenafhandeling en communicatie naar en bejegening van inwoners die met deze hulp en ondersteuning te maken hebben.

4. Wonen en vervoer/mobiliteit:

Huisvesting voor kwetsbare doelgroepen, ondersteuning/voorzieningen om thuis te wonen, beschermd/begeleid wonen en vervoer voor zover het direct tot de verantwoordelijkheid van de gemeente valt. Daarnaast toegang, cliëntenondersteuning, klachtenafhandeling en communicatie naar en bejegening van inwoners die met deze hulp en ondersteuning te maken hebben.

Bijlage 8: Rol en taken beleidsmedewerkers richting de focusgroepen en de adviesraad

- Richting de focusgroep:
 - Delen belangrijke ontwikkelingen en tendensen (informatief) zowel op gemeentelijk als op regionaal niveau.
 - Gelegenheid mee te denken aan de voorkant v.w.b. documenten waarover later advies wordt gevraagd en/of die samen met andere gemeentes in de regio ontwikkeld worden.
 - Toelichten concept-beleidsdocumenten waarover advies wordt gevraagd en beantwoorden vragen over betreffende concept-documenten.
 - Bespreken ervaringen en behoeftes over de onder meer de uitvoering (eventueel in aanwezigheid andere gemeentelijke medewerkers).
 - Raadplegen leden over kwesties waar inwoners-en/of cliëntenperspectief relevant is.
- Richting de adviesraad:
 - Beantwoorden (on)gevraagd (schriftelijk) advies